

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Korzenna na lata 2004-2013

Urząd Gminy Korzenna
33-322 Korzenna
tel: 0-18 441-70-27
fax 0-18 441-70-39
gmina@korzenna.sacz.pl
www.korzenna.sacz.pl

Opracowanie:, Krzysztof Poręba, Wiesław Kowalik
Instytut Karpacki, 33-340 Stary Sącz, Rynek 5

 **INSTYTUT
KARPACKI**

Stary Sącz
czerwiec 2004

SPIS TREŚCI

1. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE	4
1.1. Metoda	4
1.2. Obszar objęty planem	5
1.3. Horyzont czasowy	5
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO- EKONOMICZNA GMINY	6
2.1. Położenie, powierzchnia, ludność	6
2.2. Turystyka	10
2.3. Sport	12
2.4. Kultura	13
2.5. Zagospodarowanie przestrzenne	13
2.6. Działalność gospodarcza	17
2.7. Rolnictwo	19
2.8. Edukacja	24
2.9. Rynek pracy	28
2.10. Służba zdrowia i opieka społeczna	30
2.11. Bezpieczeństwo	33
2.12. Gospodarka finansami gminy	34
2.13. Ujęcie statystyczne gminy	35
3. PROGRAMY WPŁYWAJĄCE NA POPRAWĘ SYTAUCJI W GMINIE	39
3.1. Zmiana w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	40
3.2. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury	40
3.3. Poprawa stanu środowiska naturalnego	40
3.4. Poprawa stanu środowiska kulturowego	41
3.5. Poprawa warunków i jakości życia, w tym zmiana w strukturze zamieszkania	41
3.6. Ustalenie hierarchii ważności	41
4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	45
4.1. Programy operacyjne dla projektów, których realizację przewidziano na lata 2004-2006	45
4.2. Programy operacyjne dla projektów, których realizację przewidziano na lata 2007-2013	47
5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/ WOJEWÓDZTWA	48
6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	54
7. OCENA SYTUACJI FINANSOWEJ GMINY	57
7.1. Analiza i diagnoza budżetu za lata 2001-2003 i planu na 2004r.	57
7.2. Prognoza na lata 2005-2007	68
7.3. Ocena porównawcza	70

8. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004-2006 i LATA 2007-2013	84
8.1. Prognoza dochodów i wydatków	84
8.2. Prognoza zadłużenia i potencjału finansowego	87
8.3. Zdolność absorpcji funduszy strukturalnych i realizacji zadań inwestycyjnych	89
9. SYSTEM WDRAŻANIA	93
10. SPOSOBY MONITOROWANIA I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	97
10.1. System monitorowania realizacji planu rozwoju lokalnego	97
10.2. Sposób oceny planu rozwoju lokalnego	99
10.3. PR planu rozwoju lokalnego	100
SPIS TABEL	108
BIBLIOGRAFIA	110
BIBLIOGRAFIA	110

1. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE

1.1. Metoda

Niniejszy Plan został sporządzony w oparciu o szczegółowe wytyczne zawarte w „Uzupełnieniu Programu” do Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego w wersji z marca 2004 (Wersja IV – Dokument Roboczy). W dokumencie tym została zaprezentowana przykładowa struktura planu rozwoju lokalnego i w oparciu o nią została przygotowana struktura niniejszego Planu.

Opracowanie planu zostało powierzone Instytutowi Karpackiemu z siedzibą w Starym Sączu. Prace ekspertów Instytutu nad planem trwały pomiędzy majem a czerwcem 2004. Redakcja dokumentu została zakończona 12. VI.2004.

Zgodnie z wytycznymi „Uzupełnienia Programu” przy tworzeniu planu wykorzystano metodę społeczną. Udział społeczności lokalnej miał miejsce zarówno na etapie przedwstępnym (I 2003), podczas którego w wyniku społecznych konsultacji została stworzona wstępna, zbiorcza lista zadań/projektów do zrealizowania w perspektywie najbliższych dziesięciu lat.

Systematyzacja zebranego materiału została przeprowadzona pod nadzorem zespołu zadaniowego powołanego Zarządzeniem Wójta Gminy Korzenna z dnia 7 czerwca 2004: w składzie:

Jan Budnik – wójt gminy , Andrzej Janusz p-cy RG , Elżbieta Ruchała radna, Wojciech Kantor radny, Małgorzata Nowakowska- pracownik UG, Wiesław Kowalik, Krzysztof Poręba – eksperci Instytutu Karpackiego.

Podczas sesji strategicznej, która odbyła się w dniu 14 VI 2004 dokonano uzupełnienia i priorytetyzacji zadań/ projektów ze względu na kryteria pilności , ważności, racjonalności i zgodności z przyjętą strategią gminy. W sesji wzięło udział 18 osób, wśród nich radni gminy Korzenna, przedstawiciele kluczowych referatów UG Korzenna, sołtysi i radny rady powiatu. Sesja oraz będące jej częścią głosowania rang, zostały

przeprowadzone w oparciu o autorską metodę IK będącą rodzajem zmodyfikowanej metody delfickiej.

Prace kameralne szczególnie w zakresie opracowania materiałów źródłowych oraz danych statystyczne, zostały wykonane przez zespół ekspertów w ramach tzw. „desk research”.

1.2. Obszar objęty planem

Plan został sporządzony dla gminy Korzenna, w jej granicach administracyjnych.

1.3. Horyzont czasowy

Plan Rozwoju Lokalnego został przygotowany w dwóch przedziałach czasowych odpowiadających horyzontowi planowania w Unii Europejskiej. Pierwszy, bliski okres planowania to lata 2004-2006, drugi horyzont planowania to lata 2007-2013.

Z natury rzeczy bliższy horyzont planu został opracowany bardziej precyzyjnie i szczegółowo, natomiast plan na lata 2007-2013 ma charakter prognostyczny. Zakłada się przeprowadzenie nowelizacji planu zgodnie z wytycznymi określonymi w rozdziałach: „System wdrażania” i „System monitorowania”.

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA GMINY

2.1. Położenie, powierzchnia, ludność

Ukształtowanie powierzchni

Gmina Korzenna położona jest w południowej części województwa małopolskiego, w powiecie nowosądeckim (północno-wschodnia część powiatu). Zajmuje ona powierzchnię 107 km² tj. 6,9% obszaru powiatu nowosądeckiego i 0,7% terenu całego województwa małopolskiego.

Gmina obejmuje 16 miejscowości. Powierzchnia tych sołectw przedstawia poniższa tabela.

Tab.1. Powierzchnia sołectw Gminy Korzenna

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia (w ha)	% do ogółu
1	Bukowiec	617,23	5,8
2	Janczowa	521,23	4,9
3	Jasienna	1.040,55	9,7
4	Koniuszowa	603,84	5,6
5	Korzenna	1.099,08	10,3
6	Lipnica Wielka	1.860,35	17,4
7	Łęka	360,29	3,4
8	Łyczana	448,82	4,2
9	Miłkowa	445,58	4,2
10	Mogilno	684,06	6,4
11	Niecew	207,23	1,9
12	Posadowa Mogilska	498,78	4,7
13	Siedlce	502,04	4,7
14	Słowikowa	393,85	3,7
15	Trzycierz	391,26	3,6
16	Wojnarowa	1.019,25	9,5
R A Z E M		10.693,44	100,0

Największym pod względem powierzchni sołectwem w gminie jest Lipnica Wielka (17,4%), najmniejszym Niecew (1,9%).

Gmina Korzenna graniczy:

- od północy z gminą Zakliczyn (powiat tarnowski),
- od północnego-zachodu z gminą Gródek n/ Dunajcem,
- od wschodu z gminą Bobowa (powiat gorlicki),
- od południowego-wschodu z gminą Grybów,
- od południowego-zachodu z gminą Chelmiec.

Od większych ośrodków przemysłowych gmina Korzenna położona jest w odległościach:

- Nowy Sącz - ok. 20 km,
- Kraków - ok. 100 km,
- Tarnów - ok. 70 km.

Przez gminę przebiegają drogi gminne o łącznej długości 307 km i drogi powiatowe o długości 64,9 km.

Ludność

Gminę Korzenna zamieszkuje, według danych z 1999 roku, 13.203 osoby, co stanowi 6,8% ogólnej liczby mieszkańców powiatu nowosądeckiego i 0,4% województwa małopolskiego.

Gęstość zaludnienia tego terenu wynosi 123 osoby/1 km².

Poniższa tabela ukazuje liczbę mieszkańców gminy w poszczególnych sołectwach w 1999 r.

Tab.2. Liczba mieszkańców Gminy Korzenna w poszczególnych sołectwach w 1999r.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	% do ogółu	Gęstość zaludnienia
1.	Bukowiec	313	2,4	51
2.	Janczowa	546	4,1	105
3.	Jasienna	1.092	8,3	105
4.	Korzenna	1.741	13,2	288
5.	Koniuszowa	1.030	7,8	94
6.	Lipnica Wielka	1.901	14,4	102
7.	Łęka	511	3,9	142
8.	Łyczana	503	3,8	112
9.	Miłkowa	623	4,7	140
10.	Mogilno	901	6,8	132
11.	Niecew	290	2,2	141
12.	Posadowa Mogilska	761	5,8	153
13.	Siedlce	802	6,1	160
14.	Słowikowa	322	2,4	82
15.	Trzycierz	393	3,0	100
16.	Wojnarowa	1.471	11,1	144
R A Z E M		13.203	100,0	123

Najwięcej osób zamieszkuje sołectwa: Lipnica Wielka (14,4%) i Korzenna (13,2%). W Niecewie jest najmniejsza liczba mieszkańców bo tylko 2,2% ogółu. Największe zaludnienie występuje we wsi Korzenna (288 os/km²), najmniejsze w Bukowcu, gdzie wynosi 55 os/km².

Liczbę ludności gminy w latach 1995 - 1999 przedstawia poniższa tabela .

Tab. 3. Liczba ludności Gminy Korzenna w latach 1995-1999

	1995	1996	1997	1998	1999
Ogółem	12.693	12.796	12.889	12.975	13.203
kobiety	6.290	6.321	6.338	6.394	6.506
kobiety % do ogółu	49,5	49,4	49,2	49,3	49,3

Z powyższych danych wynika, iż w analizowanym okresie nastąpił wzrost liczby mieszkańców o 510 osób, czyli o 4%. W gminie odnotowywany jest niewielki spadek struktury płci: w 1995 roku na 100 mężczyzn przypadało 98,2 kobiety, a w roku 1999 - 97,1 kobiet.

Przyrost naturalny ludności w 1998 roku wynosił 114 osób tj. 12,62 osób na 1.000 ludności i był wyższy niż w roku poprzednim kiedy wynosił 8,1. Kolejnym czynnikiem wpływającym na tempo przyrostu rzeczywistego gminy są przepływy migracyjne. Saldo migracji w 1998 roku wynosiło - 59 osób. Porównanie przyrostu naturalnego i salda migracyjnego wskazuje, iż w 1998 roku ludność zameldowana na pobyt stały na terenie gminy zwiększyła się o 55 osób, gdyż przyrost naturalny wynosił +114, a saldo odpływu migracyjnego - 59 osób.

Liczbę ludności według grup wieku w 1999 roku przedstawia poniższa tabela:

Tab.4. Liczba ludności według grup wieku w 1999 r.

Grupy wieków	Liczba osób	% do ogółu	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn
0 - 2 lat	532	4,0	266	266
3 - 6 lat	1.003	7,6	497	506
7 - 15 lat	2.089	15,8	1.040	1.049
16 - 19 lat	986	7,5	436	550
20 - 24 lat	1.597	12,1	782	815
25 - 39 lat	4.955	37,5	2.427	2.528
40 - 59 lat	1.342	10,2	712	630
60 - 64 lat	272	2,1	124	148

65 - 69 lat	174	1,3	85	89
70 - 79 lat	177	1,3	96	81
pow. 80 lat	76	0,6	41	35
Razem	13.203	100,0	6.506	6.697

Największą część mieszkańców gminy Korzenna stanowią osoby w wieku 25 - 39 lat. Najmniejszą natomiast osoby powyżej 80 lat.

Ludność gminy Korzenna jest stosunkowo młodą społecznością. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (tj. 60,9% ogółu mieszkańców gminy) oraz w wieku przedprodukcyjnym tj. 35%. Większość osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym to mężczyźni. Strukturę wykształcenia ludności gminy Korzenna przedstawia poniższa tabela.

Tab. 5. Struktura wykształcenia ludności Gminy Korzenna

Wykształcenie	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	% do ogółu
Podstawowe	646	1.052	1.698	20,5
Zasadnicze	1.826	1.989	3.815	46,1
Średnie	1.563	1.035	2.598	31,5
Wyższe	107	52	159	1,9

Największą część mieszkańców gminy stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim. Najmniejszą natomiast osoby z wykształceniem wyższym, bo tylko 1,9%, w tym 52 osoby to mężczyźni.

2.2. Turystyka

Korzenna położona jest na terenie pogórza Rożnowsko- Ciężkowickiego. Obszarem najwyżej położonym w gminie jest wieś Mogilno (Jodłowa Góra) - ok. 700 m n.p.m., a najniżej - Wojnarowa (Równie) - 282 m n.p.m.

Jest to gmina typowo rolnicza. Spośród rolniczych terenów gminy wybija się wieś Bukowiec malowniczo położona wśród wzgórz, jarów i lasów. Osobliwością tutejszą jest Rezerwat Przyrody Nieożywionej Diabie Skąły. Utworzony został w 1953 roku, a jego powierzchnia wynosi 16,07 ha. W przyszczytowej partii wzgórza położonego na północ od Bukowca znajduje się kilka skałek i ścian skalnych. Budują je fliszowe utwory piaskowo – zlepieniowe należące do serii piaskowców ciężkowickich. Skałki są różnej wielkości i posiadają charakterystyczne kształty, takie jak baszta, grzyb, ambony. Głazy te są możliwością dla miłośników wspinaczek.

Pośród zboczy wzgórza znajduje się wylot jaskini zwanej Diablą Dziurą. Posiada ona około 320 m korytarzy. Jaskinie zamieszkuje największa w Polsce kolonia ginącego gatunku nietoperzy „podkowca małego”. W lasach tego regionu jest wiele grzybów, lasy przyciągają również myśliwych w sezonie polowań oraz amatorów leśnych owoców.

Inną miejscowością posiadającą walory turystyczne jest Mogilno, w którym to znajduje się rezerwat leśny. Rezerwat ten ma powierzchnię 35,67 ha i został utworzony w 1963 roku.

Położony jest on na stoku Góry Jodłowej na wysokości od 600 - 700 m n.p.m.. Powstał on dla ochrony cisów. Na terenie rezerwatu rośnie około 800 okazów cisów, z których niektóre osiągają wysokość do 9 m.

Na terenie gminy Korzenna działają pojedyncze gospodarstwa agroturystyczne, m.in. w Trzycierzu i Miłkowej.

Cennymi zabytkami gminy Korzenna są:

- Zespół Kościoła parafialnego pod wezwaniem Nawiedzenia N. P. Marii w Lipnicy Wielkiej - Kościół ten pochodzi z 1359 roku i stanowi fundację króla Kazimierza Wielkiego.
- Cerkiew w Bukowcu prezentująca budownictwo zachodnio-łemkowskie, pochodząca z 1805 roku. Przeniesiona została do Bukowca z Kamiannej, a następnie odbudowana jako Kościół.
- Kościół oraz cmentarz parafialny w Jasiennej, a także kapliczki pochodzące z XIX wieku.
- Kościół parafialny w Mogilnie pochodzący z 1756 roku z epoki baroku.
- Ośmioboczna kaplica cmentarna w Mogilnie, powstała w 1558 roku, która jest przykładem charakterystycznego dla renesansu typu architektonicznego.
- Park w Lipnicy Wielkiej o powierzchni 1,5 ha. Posiada na swoim terenie dworek pochodzący z 1910 roku. Obecnie znajduje się w nim Ośrodek Zdrowia.
- Dworek w Korzennej z XIX wieku wraz z parkiem

2.3. Sport

Bazę sportowo - rekreacyjną gminy Korzenna tworzą stadion sportowy przy Centrum Kultury w Korzennej i boiska sportowe przy Zespołach Szkół i Szkołach Podstawowych.

Na terenie gminy istnieją dwa Ludowe Kluby Sportowe i dziewięć Ludowych Zespołów Sportowych:

- LKS Korzenna - klasa „A” piłki nożnej,
- LKS Wojnarowa - Liga V pi'ki nożnej,
- UKS „Bociek” Wojnarowa siatkówki,
- UKS „Start” Lipnica Wielka siatkówki,
- UKS „Olimp” Mogilno tenis stołowy,
- UKS „Młodzik” Korzenna,

- UKS „Champion” Jasienna,
- UKS „Sokół” Posadowa Mogilska,
- UKS „Lider” Siedlce,
- UKS „Tempo” Miłkowa,
- UKS „Dystans” Janczowa.

2.4. Kultura

Działalność kulturalna na terenie gminy Korzenna prowadzona jest przez:

- Centrum Kultury w Korzennej,
- Dom Kultury w Lipnicy Wielkiej,
- Dom Kultury w Jasiennej,
- Świetlicę w Mogilnie.

Centrum Kultury organizuje wiele imprez w gminie i poza jej granicami.

W gminie funkcjonuje (według danych z 1997 roku) 12 placówek bibliotecznych, w tym 1 biblioteka, 6 filii i 5 punktów bibliotecznych. Na jedną placówkę biblioteczną przypadało 1.841 mieszkańców, natomiast na 1.000 mieszkańców przypadało w 1997 roku 3.609 woluminów.

2.5. Zagospodarowanie przestrzenne

Stan środowiska naturalnego

Obszar gminy Korzenna charakteryzuje się czystym środowiskiem, mało jest źródeł emisji zanieczyszczeń, gmina jest w 95% zgazyfikowana.

W zakresie gospodarki odpadami zorganizowany jest odbiór śmieci w workach 2 razy w miesiącu przez Komunalny Zakład Budżetowy w Gródku n/Dunajcem. Miesięcznie z terenu całej gminy odbieranych jest

ok. 1500 worków o pojemności 110 ml. Śmieci te następnie są wywożone na wysypisko w Jastrzębiu.

KOMUNIKACJA

Przez teren gminy Korzenna przebiega sieć dróg powiatowych o łącznej długości 64,9 km.

Poszczególne ich odcinki łączą następujące miejscowości:

- Sienna - Siedlce,
- Łęka - Bartkowa,
- Korzenna - Janczowa,
- Korzenna - Jasienna,
- Niecew - Podole - Górowa,
- Lipnica Wielka - Bukowiec,
- Nowy Sącz - Wilczyska,
- Łęka - Koniuszowa,
- Paszyn - Krużłowa - Mogilno,
- Korzenna - Krużłowa.

Dobrze rozwinięta jest sieć dróg gminnych (401 dróg) o łącznej długości 307 km, w tym 26,5 km to drogi o nawierzchni ulepszonej, a 239,5 km to drogi o nawierzchni żwirowej, pozostałe zaś to drogi gruntowe.

W latach 1997 - 1999 gmina została dotknięta klęską powodzi, co spowodowało, że wiele dróg obecnie znajduje się w bardzo złym stanie technicznym. Powstałe wówczas uszkodzenia na wielu odcinkach dróg utrudniają, a nawet uniemożliwiają ich przejezdność.

Gmina Korzenna nie posiada powiązań kolejowych. Najbliżej położoną jest linia kolejowa Nowy Sącz - Tarnów ze stacją w Wilczyskach oddaloną o ok. 10 km.

Teren gminy obsługiwany jest masową komunikacją pasażerską, autobusową przez przedsiębiorstwa PPKS oraz MZK w Nowym Sączu.

WODOCIGI I KANALIZACJA

W 1995 roku przystąpiono do realizacji zadania inwestycyjnego p.n. „Zaopatrzenie w wodę Gminy Korzenna”. Bezpośrednim powodem rozpoczęcia tej inwestycji była duża presja ludności tego regionu spowodowana uciążliwościami związanymi z okresowymi, długotrwałymi brakami wody w przydomowych studniach i prywatnych wodociągach. Nawet 4-miesięczne okresy suszy, występujące przeważnie w okresie letnim (w czasie wzmożonych prac polowych), przemawiały za pilną potrzebą budowy sieci wodociągowej. Brak wody uniemożliwiał prawidłowe funkcjonowanie zbiorowości lokalnej i zakłócał prawidłową eksploatację gospodarstw.

Inwestycja ta obejmuje wykonanie sieci wodociągowej magistralnej, sieci rozdzielczej, przyłączy domowych, zbiorników, pompowni, ujęć wody wraz z sieciami zasilającymi i automatyką. Wodociąg zapewni zaopatrzenie w wodę dla wsi: Korzenna, Posadowa Mogilska, Mogilno, Koniuszowa, Trzycierz, Łęka, Siedlce i Słowikowa. Trasa wodociągu została wybrana po analizie kierunków zaopatrzenia odbiorców, oraz możliwego układu strefowania i podziału na wodociągi lokalne. Ujęcia stanowią studnie wiercone o głębokości 30 - 40 m. Ujęcie następuje poprzez zastosowanie pomp głębinowych. Docelowo woda zostanie dostarczona dla 8 wsi do ok. 600 odbiorców. Sumaryczna długość sieci magistralnych wynosi 22,8 km, a sieci rozdzielczych wraz z przyłączami 87,9 km.

GAZOWNICTWO

Gmina Korzenna jest gminą zgasyfikowaną w 95%. W 1995 roku zakończono kompleksową jej gazyfikację. Sieć gazowa doprowadzona jest do wszystkich miejscowości z wyjątkiem wsi Bukowiec.

CIEPŁOWNICTWO

Na terenie gminy Korzenna wykorzystywane są kotłownie gazowe i węglowe, ale również piece kaflowe. Poniższa tabela ukazuje rodzaj działających kotłowni w poszczególnych budynkach użyteczności publicznej.

Tab. 6. Rodzaje działających kotłowni w budynkach użyteczności publicznej

LP.	RODZAJ KOTŁOWNI	LOKALIZACJA	
1	gazowa	Szkoła Podstawowa w Janczowej	
2	węglowa	Szkoła Podstawowa w Jasiennej	
3	gazowa	Szkoła Podstawowa w Korzennej	
4	węglowa	Zespół Szkół w Lipnicy Wielkiej	
5	węglowa	Szkoła Podstawowa w Łęce	
6	węglowa	Zespół Szkół w Mogilnie	
7	gazowa	Szkoła Podstawowa w Miłkowej	
8	węglowa	Szkoła Podstawowa w Posadowej Mogilskiej	
9	gazowa	Zespół Szkół w Siedlcach	
10	węglowa	Szkoła Podstawowa w Trzycierzu	
11	węglowa	Szkoła Podstawowa w Wojnarowej	
12	gazowa	Centrum Kultury w Korzennej	
13	gazowa	Dom Kultury w Jasiennej	
14	węglowa	Dom Kultury w Lipnicy Wielkiej	
15	węglowa	Dom Kultury w Wojnarowej	
16	gazowa	Dom Kultury w Siedlcach	
17	węglowa	Urząd Gminy w Korzennej Ośrodek Zdrowia w Korzennej Remiza OSP w Korzennej	<i>połączenie siecią przesyłową długości 400 m</i>
18	piece kaflowe	Szkoła Podstawowa w Bukowcu	
19	piece kaflowe	Szkoła Podstawowa w Koniuszowej	
20	piece kaflowe	Szkoła Podstawowa w Łyczanej	

ELEKTROENERGETYKA

Gmina Korzenna zaopatrywana jest w energię elektryczną z dwóch stacji transformatoroworozdzielczych:

- GZP 110/30 KV w Rożnowie,
- GZP 100/30 KV w Grybowie.

Stacje te są połączone linią przesyłową. Ze stacji w Rożnowie jest poprowadzona linia przesyłowa do Koniuszowej, która jest nawiązana do linii przesyłowej Rożnów - Nowy Sącz.

Na terenie gminy znajdują się 92 stacje transformatorowe 30/04KV.

TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy Korzenna obecnie funkcjonują 3 centrale telefoniczne, automatyczne obsługujące:

- CA Korzenna - 853 abonentów (w tym 10 spoza terenu gminy Korzenna),
- CA Siedlce - 529 abonentów (w tym 103 spoza terenu gminy Korzenna),
- CA Mogilno - 393 abonentów (w tym 27 spoza terenu gminy Korzenna).

W 1998 roku zakończono II etap kompleksowej telefonizacji gminy Korzenna. Pozwoliło to na zwiększenie liczby abonentów o 1.364 nowych numerów. Telefonizacja gminy była wspólnym przedsięwzięciem Telekomunikacji Polskiej S.A. oraz gminy Korzenna. Obecnie około 70% gospodarstw gminy posiada telefon.

Na obszarze gminy działa 5 placówek pocztowych w miejscowościach Korzenna, Mogilno, Siedlce, Lipnica Wielka i Wojnarowa.

2.6. Działalność gospodarcza

Gmina Korzenna ma charakter typowo rolniczy. Działalność gospodarcza podejmowana przez mieszkańców stanowi tylko częściowe uzupełnienie dochodów z gospodarstwa rolnego.

Działające na terenie gminy Korzenna przedsiębiorstwa to w większości firmy prywatne. Pozostałą część stanowią: GS „Samopomoc Chłopska”, Bank Spółdzielczy i spółki cywilne.

W 2000r. na terenie gminy zarejestrowanych jest 308 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Największą dynamikę rozwojową w gospodarce gminy wykazuje sektor budownictwa tj. 41,6% ogółu zarejestrowanych firm. Klasyfikację działalności gospodarczej gminy przedstawia poniższa tabela .

Tab. 7. Klasyfikacja działalności gospodarczej Gminy Korzenna

SEKTOR	OGÓŁEM PODMIOTY GOSPODARCZE	% DO OGÓŁU
- usługi remontowo-budowlane	128	41,6
- handel stały	41	13,3
- usługi transportowe	27	8,8
- usługi stolarskie	13	4,2
- handel obwoźny	13	4,2
- pozostała działalność	86	27,9
R A Z E M	308	100,0

Według danych w 1998 roku zarejestrowanych było 269 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 19 w sektorze publicznym i 250 w sektorze prywatnym. Spośród tych ostatnich 220 podmiotów były to zakłady osób fizycznych.

Do największych zakładów produkcyjno -usługowych w gminie Korzenna należą:

- Firma „MO-BRUK” w Korzennej,
- Cegielnia „Widomia” Bulanda Jan, Bulanda Mariusz i Spółka,
- „GRAND” Prywatny Zakład Usługowo - Produkcyjny w Jasiennej,
- Usługowy Zakład Stolarski „Drwalnik” Eksport - Matka Tadeusz w Lipnicy Wielkiej,
- Zakład Meblowo - Tapicerski „Morito” Jasiński Artur w Mogilnie.

2.7. Rolnictwo

Korzenna jest gminą typowo rolniczą, w której rolnictwo jest głównym działem gospodarki i stanowi ono podstawowe źródło utrzymania jej mieszkańców. 100% gospodarstw rolnych to własność prywatna.

Rolnictwo gminy Korzenna charakteryzuje się, podobnie jak w całym województwie małopolskim, znacznym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, co wpływa na niską ich rentowność. Aż 73,3% gospodarstw posiada powierzchnię w granicach od 1-5 ha, więc są to gospodarstwa małe. Blisko 26,2% stanowią gospodarstwa o wielkości od 5 do 10 ha, natomiast tylko 13 gospodarstw są to gospodarstwa większe, o powierzchni powyżej 10 ha.

Strukturę obszarową gospodarstw przedstawia poniższa tabela.

Tab. 8. Struktura obszarowa gospodarstw Gminy Korzenna

WIELKOŚĆ GOSPODARSTWA	LICZBA GOSPODARSTW	W % DO OGÓŁU
1 - 2 ha	434	18,0
2 - 5 ha	1.329	55,3
5 - 7 ha	440	18,3
7 - 10 ha	189	7,9
pow. 10 ha	13	0,5
<i>R A Z E M</i>	2.405	100,0

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie wynosi 3,7 ha. Działki o wielkości do 1 ha posiada 1.588 właścicieli.

Na terenie gminy Korzenna największa liczba gospodarstw rolnych znajduje się w Lipnicy Wielkiej, Wojnarowej i Korzennej. Poniższa tabela przedstawia tę tendencję.

Tab. 9. Liczba gospodarstw rolnych w Gminie Korzenna

SOŁECTWO	LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH	POWIERZCHNIA OGÓŁEM (W ha)	LICZBA DZIAŁEK DO 1 ha
Bukowiec	100	448,41	32
Jasienna	211	974,67	51
Janczowa	98	459,30	34
Korzenna	254	886,46	277
Koniuszowa	169	530,51	159
Lipnica Wielka	338	1.329,26	145
Łyczana	89	430,71	48
Łęka	87	264,48	115
Mogilno	174	560,55	138
Miłkowa	117	418,38	115
Niecew	52	189,12	43
Posadowa Mogilska	144	431,03	91
Siedlce	142	459,69	125
Słowikowa	74	336,57	35
Wojnarowa	270	791,12	192
Trzycierz	86	328,03	63
Razem	2.405	8.838,00	1.588

W strukturze użytkowania gruntów powierzchnia użytków rolnych wynosi 7.593 ha, co stanowi 71,6% obszaru gminy. Największą część, tj. 79,4% powierzchni użytków rolnych zajmują grunty orne. Stan zagospodarowania gruntów przedstawia poniższa tabela.

Tab. 10. Stan zagospodarowania gruntów w Gminie Korzenna

WYSZCZEGÓLNIENIE	POWIERZCHNIA	
	W ha	W % DO OGÓŁU
grunty orne	6.022	79,4
sady	455	6,0
łąki	353	4,6
pastwiska	763	10,0
R A Z E M	7.593	100,0

Na obszarze gminy występują gleby II - VI i VIz klasy, a więc gleby dobrej, średniej i słabej wartości rolniczej. Gleby klas bonitacyjnych I - III b tj. gleb najcenniejszych jest niewiele, gdyż zajmują tylko 14,6% użytków rolnych. Udział poszczególnych klas bonitacyjnych gleb w gminie pokazuje poniższa tabela.

Tab. 11. Udział poszczególnych klas bonitacyjnych gleb w gminie Korzenna

UŻYTKI ROLNE	KLASY BONITACJI GLEB (W ha)							
	I	II	III A	III B	IV A	IV B	V	VI-VIz
grunty orne	-	22	171	748	2.006	2.182	743	150
użytki zielone	-	1	2,05		6,85		185	40
sady	-	-	7	134	90	201	21	2

Największe arealy gleb klasy V i VI są we wsiach: Bukowiec, Koniuszowa, Lipnica Wielka i Mogilno. Gleby bardzo kwaśne i kwaśne zajmują około 85% gruntów rolnych gminy. Niska natomiast w glebie jest zawartość fosforu, potasu i miedzi.

Głównymi kierunkami produkcji rolniczej w gminie są: uprawa zbóż i roślin pastewnych na paszę dla hodowanego pogłowia trzody chlewnej i bydła, sadownictwo oraz uprawa krzewów jagodowych.

Poniższa tabela ukazuje strukturę upraw w gminie.

Tab. 12. Struktura upraw w Gminie Korzenna

WYSZCZEGÓLNIENIE	W % DO OGÓŁU
- zboża ogółem, w tym:	51, w tym
pszenica	48
żyto	2
pszenżyto	8
jęczmień	4
owies	8
mieszanki zbóż	30
- ziemniaki	15
- okopowe	5
- pozostałe	29

Wśród roślin zbożowych dominującą rolę w gminie odgrywają uprawy pszenicy ozimej (48%) i mieszanki zbóż jasnych (30%). Ważną rolę również odgrywa uprawa ziemniaków.

W produkcji zwierzęcej natomiast dominującym kierunkiem jest hodowla trzody chlewnej, w tym produkcja prosiąt. Pogłowie zwierząt gospodarskich gminy (w 1996 r.) pokazuje poniższa tabela.

Tab. 13. pogłowie zwierząt gospodarskich Gminy Korzenna

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA SZTUK
bydło ogółem, w tym:	5.988
- krowy	3.892
trzoda chlewna ogółem, w tym:	7.004
- maciory	1.347
owce	8.951
konie	1.218
kozy	168
drób	29.397

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w gminie Korzenna wynosi 2.154 ha (tj. 21,5% powierzchni całej gminy). Blisko 66% lasów gminy to lasy prywatne osób fizycznych.

Poniższa tabela ukazuje powierzchnię lasów gminy według własności.

Tab. 14. powierzchnia lasów Gminy Korzenna.

SOŁECTWO	POWIERZCHNIA LASÓW (W ha)			
	WŁASNOŚĆ GMINY	WŁASNOŚĆ OSÓB FIZYCZNYCH	WŁASNOŚĆ KOŚCIOŁÓW	OGÓŁEM
Bukowiec	-	104	8	112
Janczowa	-	7	-	7
Jasienna	12	95	1	108
Koniuszowa	2	125	4	131
Korzenna	-	182	2	184
Lipnica Wielka	0,03	78	-	78
Łęka	5	208	5	218
Łyczana	1	114	-	115
Miłkowa	1	34	-	35
Mogilno	-	51	-	51
Niecew	-	102	-	102
Posadowa Mogilska	-	26	9	35
Siedlce	-	108	-	108
Słowikowa	-	78	6	84
Trzycierz	-	16	-	16
Wojnarowa	1	92	-	93
RAZEM	22	1420	35	1.477
lasz państwowe				677
lasz spółdzielni				8
OGÓŁEM				2.154

2.8. Edukacja

Na terenie gminy Korzenna funkcjonują placówki oświatowe tj.:

- 14 szkół podstawowych,
- 4 gimnazja,
- Wieczorowe Technikum Rolnicze.

Przy szkołach podstawowych działa 16 oddziałów przedszkolnych. Poniższa tabelka ukazuje liczbę dzieci w poszczególnych oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych w latach szkolnych 1999/2000 i 2000/2001.

Tab.15. Liczba dzieci w poszczególnych oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych w latach szkolnych 1999/2000 i 2000/2001

SZKOŁA PODSTAWOWA	ROK SZKOLNY 1999/2000		ROK SZKOLNY 2000/2001	
	LICZBA DZIECI	LICZBA ODDZIAŁÓW	LICZBA DZIECI	LICZBA ODDZIAŁÓW
Bukowiec	8	1	8	1
Janczowa	13	1	12	1
Jasienna	18	1	18	1
Koniuszowa	15	1	15	1
Korzenna	38	2	36	2
Lipnica Wielka	30	2	28	2
Łęka	14	1	11	1
Łyczana	12	1	8	1
Miłkowa	7	1	6	1
Mogilno	17	1	15	1
Posadowa Mogilska	17	1	7	1
Siedlce	22	1	19	1
Trzycierz	12	1	10	1
Wojnarowa	15	1	17	1
RAZEM	238	16	210	16

W roku szkolnym 1999/2000 w sumie opieką przedszkolną objętych zostało 238 dzieci w 16 oddziałach.

Edukacja na szczeblu podstawowym prowadzona jest przez:

- Szkołę Podstawową w Bukowcu,
- Szkołę Podstawową w Janczowej,
- Szkołę Podstawową w Jasiennej,
- Szkołę Podstawową w Koniuszowej,
- Szkołę Podstawową w Korzennej,
- Szkołę Podstawową w Lipnicy Wielkiej,
- Szkołę Podstawową w Łęce,
- Szkołę Podstawową w Łyczanej,
- Szkołę Podstawową w Miłkowej,
- Szkołę Podstawową w Mogilnie,
- Szkołę Podstawową w Posadowej Mogilskiej,
- Szkołę Podstawową w Siedlcach,
- Szkołę Podstawową w Trzycierzu,
- Szkołę Podstawową w Wojnarowej,
- Filię w Słowikowej.

Strukturę kształcących się uczniów oraz stan bazy oświatowej w szkołach podstawowych gminy Korzenna przedstawia poniższa tabela.

Tab.16. Struktura kształcących się uczniów oraz stan bazy oświatowej w szkołach podstawowych Gminy Korzenna.

SZKOŁA PODSTAWOWA	LICZBA UCZNIÓW			POW. UŻYTK. (W M2)	STAN OBIEKTU
	98/99	99/00	00/01		
Bukowiec	76	65	55	447	wymaga remontu
Janczowa	65	59	58	432	wymaga remontu
Jasienna	183	150	128	949	wymaga remontu
Koniuszowa	141	125	102	576	zły
Korzenna	311	274	230	4.047	dobry

Lipnica Wielka	266	235	192	1.960	wymaga remontu
Lęka	65	65	69	368	dobry
Łyczana	37	34	46	279	zły
Miłkowa	104	84	70	550	dobry
Mogilno	175	152	123	1.728	wymaga remontu
Posadowa Mogilska	95	83	72	590	dobry
Siedlce	161	127	121	800	wymaga remontu
Trzycierz	68	55	56	563	wymaga remontu
Wojnarowa	190	161	132	844	wymaga remontu
RAZEM	1.937	1.669	1.454		

Tylko szkoły w Jasiennej, Korzennej, Lipnicy Wielkiej, Mogilnie, Siedlcach i Wojnarowej posiadają sale gimnastyczne, w tym 2 z nich są to sale zastępcze. Szkoła Podstawowa w Jasiennej posiada pracownię komputerową.

W Szkole Podstawowej w Korzennej funkcjonuje klasa integracyjna, uczniowie niepełnosprawni dowożeni są z trzech miejscowości: Lęka, Niecew i Korzenna. Ponadto corocznie grupa uczniów „sprawnych inaczej” objęta jest nauczaniem indywidualnym.

Od 1 września 1999 r. na terenie gminy Korzenna zostały utworzone 4 gimnazja w Korzennej, Mogilnie, Lipnicy Wielkiej i Siedlcach. Gimnazja te mieszczą się w budynkach szkół podstawowych. Poniższa tabela ukazuje liczbę uczniów, liczbę oddziałów i obwody gimnazjów gminy Korzenna.

Tab. 17. Liczba uczniów, liczba oddziałów i obwody gimnazjów Gminy Korzenna

GIMNAZJUM	OBWÓD	ROK SZKOLNY 1999/2000		ROK SZKOLNY 2000/2001	
		LICZBA UCZNIÓW	LICZBA ODDZIAŁÓW	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA ODDZIAŁÓW
Korzenna	Jasienna	114	4	199	7
	Korzenna				
	Myczana				
	Niecew				
	Trzycierz				
	Wojnarowa				
Lipnica Wielka	Bukowiec	37	2	82	4
	Lipnica Wielka				
Mogilno	Koniuszowa	44	2	98	4
	Mogilno				
	Posadowa Mogilska				
Siedlce	Janczowa	50	2	90	4
	Łęka				
	Miłkowa				
	Siedlce				
	Słowikowa				
RAZEM:		245	10	469	19

Największa liczba uczniów kształciła się w roku szkolnym 1999/2000 w Gimnazjum w Korzennie. Natomiast w roku szkolnym 2000/2001 będzie tam uczyć się w 7 oddziałach 199 uczniów.

Gimnazja w Mogilnie oraz w Korzennie posiadają pracownie komputerową z możliwością dostępu do internetu.

Od 1993 roku w gminie działa Wieczorowe Technikum Rolnicze w Trzycierz mieszczące się w budynku Szkoły Podstawowej. Poniższa tabela przedstawia liczbę uczniów i oddziałów w Technikum.

Tab. 18. Liczba uczniów i oddziałów w Technikum.

ROK SZKOLNY	LICZBA UCZNIÓW				LICZBA ODDZIAŁÓW
	KLASA I	KLASA II	KLASA III	Ogółem	
1999/2000	-	14	17	31	2
2000/2001	20	-	14	34	2

Technikum w roku szkolnym 1999/2000 kształciło 31 uczniów, a w roku szkolnym 2000/2001 będzie do niego uczęszczało 34 uczniów.

Ogółem w szkołach gminy Korzenna w roku szkolnym 1999/2000 było zatrudnionych 198 nauczycieli i 60 pracowników administracji i obsługi, w tym 23 etaty byli to pracownicy sezonowi.

2.9. Rynek pracy

W latach 1996 - 2000 liczba zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy zamieszkujących teren gminy Korzenna wykazywała tendencję spadkową, co przedstawia poniższa tabela.

Tab. 19. Liczba zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy zamieszkujących teren Gminy Korzenna.

LICZBA BEZROBOTNYCH	1996	1997	2000 (STAN NA 30 VI)
Kobiety	475 (54,0%)	425 (60,4%)	487 (55,8%)
Absolwenci	66 (7,5%)	74 (10,5%)	55 (6,3%)
Ogółem	880	703	872

Wśród bezrobotnych większość to kobiety, które w 2000 roku stanowią 55,8% ogółu.

Pozytywnym zjawiskiem natomiast jest spadek liczby bezrobotnych absolwentów do 6,3%. Na koniec czerwca 2000 roku liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku wynosiła 665 osób, co stanowiło 76,3% wszystkich

osób bezrobotnych. Tylko 207 osób bezrobotnych miało prawo do zasiłku, w tym 70 były to kobiety.

Na terenie gminy Korzenna struktura bezrobocia według wykształcenia kształtuje się następująco:

- 3 osoby bezrobotne mają wykształcenie wyższe,
- 161 osób bezrobotnych ma wykształcenie średnie zawodowe i policealne,
- 29 osób bezrobotnych ma wykształcenie ogólnokształcące,
- 427 osób bezrobotnych ma wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- 148 osób bezrobotnych ma wykształcenie podstawowe.

Strukturę bezrobocia według wieku przedstawia poniższa tabela ukazując, iż największą liczbę bezrobotnych stanowią osoby w wieku 18 - 34 lat, czyli 81,2% ogółu bezrobotnych.

Tab. 20 Struktura bezrobocia według wieku

BEZROBOTNI WG WIEKU	LICZBA BEZROBOTNYCH	W%DO OGÓ_U
15 - 17 lat	2	0,3
18 - 24 lat	379	49,3
25 - 34 lat	245	31,9
35 - 44 lat	114	14,8
45 - 54 lat	28	3,7
R A Z E M	768	100,0

W ramach zwalczania bezrobocia na terenie gminy Korzenna od 1997 roku istnieje Klub Pracy, który oferuje bezrobotnym i poszukującym pracę cykliczne spotkania grupowe, mające na celu naukę praktycznych umiejętności niezbędnych przy poszukiwaniu zatrudnienia. Klub został powołany z myślą o osobach bezrobotnych poszukujących pracy.

2.10. Służba zdrowia i opieka społeczna

Na terenie gminy Korzenna funkcjonują dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Korzennej i Siedlcach.

W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Korzennej zatrudnionych jest:

- 4 lekarzy, w tym pediatra, dwóch internistów i ginekolog,
- 7 pielęgniarek.

Funkcjonują tu dwie poradnie: poradnia dla dzieci i dla kobiet.

W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Siedlcach zatrudniony jest jeden lekarz rodzinny, położna i trzy pielęgniarki.

Ponadto na terenie gminy istnieją trzy prywatne gabinety stomatologiczne: dwa w Korzennej i jeden w Siedlcach.

W gminie funkcjonuje 1 apteka w Korzennej.

Na terenie gminy działa Ośrodek Pomocy Społecznej w Korzennej.

W Ośrodku pracuje 13 pracowników, w tym:

- Kierownik OPS,
- główny księgowy,
- trzech pracowników socjalnych,
- pracownik w sekcji świadczeń,
- pracownik w ramach umowy absolwenckiej PUP,
- 6 opiekunek.

Ogółem w I połowie roku 2000 z pomocy przyznanej w ramach zadań zleconych i zadań własnych skorzystało 1.767 osób, natomiast z pomocy udzielonej w postaci pracy socjalnej 966 rodzin. Szczególnie pomoc kierowana była do rodzin wielodzietnych, osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, długotrwale chorych i rodzin patologicznych.

Stosowane były różne formy pomocy m.in. zakup żywności, opału, odzieży, czy opłata internatu. Prowadzone było również doradztwo rodzinom w sprawach rozwiązywania ich trudnych problemów, czy załatwiania rent.

OPS współpracuje ze szkołami, Policją, Sądem i Powiatowym Urzędem Pracy.

Na terenie gminy Korzenna, we wsi Trzycierz znajduje się filia Pogotowia Opiekuńczego z Nowego Sącza. W ośrodku tym mogą znaleźć pomoc i schronienie dzieci z rodzin patologicznych, niepełnych oraz sieroty. Prowadzona jest tam edukacja dzieci i terapia zajęciowa.

W pierwszym półroczu 2000 r. na zadania zlecone wydatkowano kwotę 477.919,25 zł.

Formy pomocy i poszczególne kwoty świadczeń ukazuje poniższa tabela.

Tab. 21. Formy pomocy i poszczególne kwoty świadczeń

FORMA POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ
- zasiłki stałe	38	187	64.948
- zasiłki wyrównawcze	18	105	27.985
- renty stałe	107	670	234.942
- ochrona macierzyństwa	111	389	84.439
- zasiłki okresowe	43	121	30.157
- składki na ubezpieczenie emerytalno- rentowe	34	161	35.448
RAZEM	351		

Na zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne w I półroczu 2000r. wydatkowano kwotę 47.220 zł, w tym na zasiłek pielęgnacyjny została przyznana kwota 42.171 zł dla 62 rodzin z terenu gminy.

OPS udzielił pomocy z tytułu funduszu zdrowotnego dla swoich klientów w formie:

- zasiłku stałego na kwotę 4.871 zł,
- zasiłku stałego wyrównawczego na kwotę 2.099 zł,
- zasiłku okresowego gwarantowanego na kwotę 1.461 zł,
- renty socjalnej na kwotę 17.621 zł.

Z pomocy dodatków mieszkaniowych skorzystało 9 rodzin na łączną kwotę 2.792,72 zł.

Na pomoc dla Kombatantów z Państwowego Funduszu Kombatantów wydatkowano kwotę ogółem 2.100 zł. Z pomocy tej skorzystało 11 rodzin kombatanckich.

OPS udzielił pomocy również w ramach zadań własnych gminy, tj. w formie:

- zasiłków i pomocy w naturze dla 471 rodzin, na kwotę 140.612,56 zł,
- usług opiekuńczych świadczonych dla 15 osób,
- dożywiania dzieci w szkole - objętych zostało 1.027 dzieci, koszt dożywiania wyniósł 64.657 zł.

W 1999 roku na poszczególne zadania zleczone wydatkowano kwotę 850.992 zł, w tym na:

- zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne - 83.208 zł,
- fundusz zdrowotny dla klientów OPS - 47.141 zł,
- utrzymanie OPS - 109.204 zł,
- dodatki mieszkaniowe - 6.732 zł,
- pomoc dla kombatantów z Państwowego Funduszu Kombatantów - 8.526 zł, a na zadania własne:
 - zasiłki i pomoc w naturze - 230.000 zł,
 - usługi opiekuńcze - 89.567 zł,
 - dożywianie dzieci w szkole - 233.404 zł,
 - utrzymanie OPS - 81.000 zł.

Ogółem w 1999 roku z pomocy OPS skorzystało 1.877 osób, w postaci socjalnej udzielono pomocy 1.212 rodzinom.

2.11. Bezpieczeństwo

Ochrona przeciwpożarowa na terenie gminy Korzenna sprawowana jest przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Sączu. Jej działalność na obszarze gminy wspiera 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Poniższa tabela przedstawia rejony obsługi poszczególnych jednostek OSP.

Tab. 22. Rejony obsługi poszczególnych jednostek OSP.

L.p.	Jednostka OSP	Rejon obsługi
1	Korzenna	Korzenna, Łyczana, Niecew
2	Wojnarowa	Wojnarowa
3	Jasienna	Jasienna
4	Lipnica Wielka	Lipnica Wielka
5	Bukowiec	Bukowiec
6	Mogilno	Mogilno, Koniuszowa, Posadowa Mogilska
7	Siedlce	Siedlce, Łęka, Trzycierz, Słowikowa
8	Janczowa	Janczowa, Miłkowa

Spośród wszystkich jednostek OSP 3 jednostki typu S wyposażone są w samochody: 2 średnie i 1 lekki (UAZ), wszystkie jednostki posiadają systemy strażackie, motopompy oraz odpowiednią ilość węży gaśniczych.

O bezpieczeństwo publiczne w gminie dba Komisariat Policji w Korzennie. W komendzie służbę pełni 6 funkcjonariuszy policji tj. komendant, 3 dzielnicowych i 2 policjantów operacyjno - dochodzeniowych.

Nad ochroną w zakresie przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom ludzi i środowiska naturalnego czuwa Gminny Zespół Kierowania Obroną Cywilną. Utworzony został także Samodzielny Pluton Ratownictwa Ogólnego składający się z 38 osób oraz z Drużyny Sanitarnej, Drużyny Pożarniczej i dwóch Drużyn Ratownictwa Ogólnego.

Działa również w gminie Drużyna Ratownictwa przeciwpowodziowego, składająca się z 12 osób i Drużyna Ochrony Zwierząt Gospodarczych (tj. 18 osób).

2.12. Gospodarka finansami gminy

Finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej każdej gminy jest budżet będący podstawowym planem jej działalności na dany rok kalendarzowy.

Do bieżącej analizy stopnia realizacji budżetu niezbędna jest szczegółowa prognoza dochodów gminy, na którą składają się m.in.:

- wpływy z podatków i opłat lokalnych,
- udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa,
- dotacje,
- subwencje.

Strukturę dochodów i wydatków gminy Korzenna na lata 1997 - 1999 przedstawia poniższa tabela

Tab. 23. Struktura dochodów i wydatków gminy Korzenna na lata 1997 - 1999

WYSZCZEGÓLNIENIE	1997	1998	1999
	w złotych		
DOCHODY, w tym:	11.165.172	13.520.810	13.930.256
- dotacje własne	3.224.684	2.369.557	2.548.758
- dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań własnych gminy	961.824	2.640.011	1.084.647
- dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań zleconych gminie	890.844	926.235	1.236.732
- dotacje na zadania własne gminy z funduszy celowych	76.918	439.780	333.526
- subwencje	6.010.902	7.145.227	8.726.593

WYDATKI, w tym:	11.099.032	13.212.001	15.332.384
- wydatki bieżące	8.147.332	10.051.780	11.338.624
- wydatki majątkowe	2.951.700	3.160.221	3.993.760
WYNIK FINANSOWY	+ 66.140	+ 308.809	- 1.402.128

2.13. Ujęcie statystyczne gminy

Gmina Korzenna na tle powiatu nowosądeckiego w ujęciu statystycznym.

Tab. 24. Powierzchnia gmin powiatu nowosądeckiego

Lp.	GMINY POWIATU	POWIERZCHNIA W km ²	% DO OGÓŁU
1	Grybów - miasto	17	1,1
2	Krynica	145	9,3
3	Muszyna	142	9,2
4	Piwniczna	126	8,1
5	Stary Sącz	103	6,6
6	Chelmiec	113	7,3
7	Gródek nad Dunajcem	88	5,7
8	Grybów	153	9,9
9	Kamionka Wielka	63	4,1
10	Korzenna	107	6,9
11	Łabowa	119	7,7
12	Łącko	133	8,6
13	Łososina Dolna	84	5,4
14	Nawojowa	51	3,3
15	Podegrodzie	64	4,1
16	Rytro	42	2,7
	RAZEM	1550	100

Tab. 25. Liczba ludności gmin powiatu nowosądeckiego

Lp.	GMINY POWIATU	LICZBA LUDNOŚCI (DANE Z XII 1998)	% DO OGÓŁU
1	Grybów - miasto	6.173	3,3
2	Krynica	18.259	9,6
3	Muszyna	10.822	5,7
4	Piwniczna	9.933	5,3
5	Stary Sącz	21.458	11,3
6	Chelmiec	22.044	11,6
7	Gródek nad Dunajcem	8.125	4,3
8	Grybów	21.271	11,3
9	Kamionka Wielka	8.243	4,4
10	Korzenna	12.975	6,8
11	Łabowa	4.911	2,6
12	Łącko	14.349	7,6
13	Łososina Dolna	9.349	4,9
14	Nawojowa	7.110	3,7
15	Podegrodzie	10.897	5,7
16	Rytro	3.688	1,9
	RAZEM	189.667	100

Tab. 26. Przyrost naturalny w gminach powiatu nowosądeckiego

Lp.	GMINY POWIATU	PRZYROST NATURALNY	
		W LICZBACH BEZWGL&DNYCH (STAN NA 31 XII 1998)	% DO OGÓŁU
1	Grybów - miasto	21	3,37
2	Krynica	94	5,09
3	Muszyna	71	6,49
4	Piwniczna	76	7,56
5	Stary Sącz	173	8,06
6	Chelmiec	194	8,84
7	Gródek nad Dunajcem	61	7,42
8	Grybów	188	8,73
9	Kamionka Wielka	104	12,62
10	Korzenna	114	8,65
11	Łabowa	57	11,62
12	Łącko	75	5,17
13	Łososina Dolna	84	8,88
14	Nawojowa	87	12,26
15	Podegrodzie	112	10,22
16	Rytro	38	10,35
RAZEM		1549	8,11

Tab. 27. Liczba podmiotów gospodarczych w gminach powiatu nowosadeckiego

Lp.	GMINY POWIATU	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na 31 XII 1998)
1	Grybów - miasto	286
2	Krynica	1400
3	Muszyna	616
4	Piwniczna	497
5	Stary Sącz	967
6	Chelmiec	882
7	Gródek nad Dunajcem	274
8	Grybów	567
9	Kamionka Wielka	262
10	Korzenna	269
11	Łabowa	148
12	Łącko	483
13	Łososina Dolna	305
14	Nawojowa	243
15	Podegrodzie	314
16	Rytro	107
RAZEM		7620

3. PROGRAMY WPLYWAJĄCE NA POPRAWĘ SYTAUCJI W GMINIE

Lista programów/ działań została stworzona w oparciu o postulaty zgłoszone podczas sesji strategicznej w dniu 14 czerwca 2004 roku oraz poszerzona o kluczowe działania określone w Planie Strategicznym Gminy Korzenna (opr 1998 r).

Działania zostały pogrupowane i przypisane do głównych obszarów strategicznych, według klucza celów strategicznych:

Ewentualne nowelizacje Planu Rozwoju Lokalnego, uzupełnienia o nowe projekty powinny być realizowane w ramach zestawionych niżej programów.

Z sześciu programów:

- Zmiana w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- Zmiana w sposobie użytkowania terenu,
- Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury,
- Poprawa stanu środowiska naturalnego,
- Poprawa stanu środowiska kulturowego,
- Poprawa warunków i jakości życia, w tym zmiana w strukturze zamieszkania,

skoncentrowano się głównie na trzech programach:

- Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury,
- Poprawa stanu środowiska naturalnego,
- Poprawa stanu środowiska kulturowego.

Z tych trzech programach lokuje się większość projektów i zadań.

3.1. Zmiana w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Programy/Działania:

Budowa szlaków turystycznych

3.2. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

Programy/Działania:

1. Modernizacja drogi gminnej Łęka-Wykop-Mogilno
2. Modernizacja drogi gminnej Lipnica Wielka – Pustki – Zalesie
3. Modernizacja drogi gminnej Wojnarowa – Rzeki – Lipnica
4. Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych
5. Przygotowanie inwestycji drogowych do realizacji – przygotowanie dokumentacji
6. Modernizacja dróg gminnych (zadanie realizowane będzie w trzech okresach – 2005, 2006, i 2007-2013, można zatem mówić o trzech zadaniach)
7. Usuwanie skutków powodzi na drogach w gminie

3.3. Poprawa stanu środowiska naturalnego

Programy/Działania:

1. Uregulowanie gospodarki ściekowej – budowa oczyszczalni i kanalizacji w Korzennej – etap I
2. Uregulowanie gospodarki ściekowej – budowa oczyszczalni i kanalizacji w Korzennej – etap II
3. Uporządkowanie gospodarki odpadami w gminie

3.4. Poprawa stanu środowiska kulturowego

Do tego programu zaliczone zostały wszystkie projekty o charakterze edukacyjnym i sportowym.

Programy/Działania:

1. Budowa sali gimnastycznej w SP w Koniuszowej
2. Modernizacja Zespołu Szkół w Siedlcach
3. Modernizacja Zespołu Szkół w Lipnicy Wielkiej
4. Modernizacja SP w Jasiennej
5. Modernizacja SP w Janczowej
6. Modernizacja SP w Mogilnie
7. Rozbudowa Zespołu Szkół w Siedlcach
8. Budowa sali gimnastycznej w Siedlcach

3.5. Poprawa warunków i jakości życia, w tym zmiana w strukturze zamieszkania

Programy/Działania:

1. Rozbudowa wodociągu gminnego

3.6. Ustalenie hierarchii ważności

Gmina Korzenna określiła relatywnie małą liczbę zadań i projektów, jednakże wszystkie 22 zadania mają charakter bardzo skonkretyzowany i każdy z nich ma wysoki priorytet realizacyjny. Do planu rozwoju lokalnego postanowiono wpisać tylko te zadania, które mogą zostać zrealizowane, nie określano zadań i projektów, które wynikają z potrzeb, ale charakteryzują się niskim prawdopodobieństwem realizacyjnym, ze względu na ograniczenia budżetowe. Można zatem powiedzieć, że wszystkie

zadania i projekty, które zostały zgłoszone do planu rozwoju lokalnego cechują się wysokim prawdopodobieństwem realizacji i wysokim stopniem racjonalności.

Zarząd gminy strategicznie skoncentruje się na realizacji wszystkich działań, ale jednak w określonej z góry kolejności realizacyjnej.

Przy przeprowadzeniu oceny rangowej wykorzystano zmodyfikowaną metodę delficką. Ocena prowadzona była w oparciu o przygotowane specjalne formularze oceny rangowej. Dodatkowo przy weryfikacji priorytetowości zastosowano metodę oceny krzyżowej w oparciu o przygotowane specjalne formularze oceny porównawczej, na których porównywano w parach projekty o podobnej wartości.

W tabeli zestawiono wszystkie projekty/ zadania inwestycyjne zaplanowane na lata 2004-2013. Syntetyczna ocena rangowa w skali 1-10 szereguje projekty w kolejności od najważniejszych do najmniej istotnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego gminy Korzenna z podziałem na lata 2004-2006 i 2007 – 2013.

Tab.28. Ocena rangowa projektów

l.p.	ranga	nazwa projektu/inwestycji
1	9,2	Budowa sali gimnastycznej w SP w Koniuszowej
2	9,0	Modernizacja Zespołu Szkół w Siedlcach
3	8,9	Modernizacja Zespołu Szkół w Lipnicy Wielkiej
4	8,6	Modernizacja SP w Jasiennej
5	8,4	Modernizacja SP w Janczowej
6	8,3	Modernizacja SP w Mogilnie
7	8,4	Modernizacja drogi gminnej Łęka-Wykop-Mogilno
8	8,1	Modernizacja drogi gminnej Lipnica Wielka-Pustki-Zalesie
9	8,1	Modernizacja drogi gminnej Wojnarowa – Rzeki - Lipnica
10	8,0	Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych
11	7,8	Usuwanie skutków powodzi na drogach
12	7,8	Przygotowanie inwestycji drogowych do realizacji - dokumentacja
13	7,7	Uregulowanie gospodarki ściekowej – budowa oczyszczalni i kanalizacji – etap I
14	7,6	Rozbudowa Zespołu Szkół w Siedlcach
15	7,4	Rozbudowa wodociągu gminnego
16	7,6	Budowa sali gimnastycznej w Siedlcach
18	7,6	Modernizacja dróg gminnych - 2005
17	7,6	Modernizacja dróg gminnych - 2006
19	4,5	Modernizacja dróg gminnych – 2007 - 2013
20	4,5	Uregulowanie gospodarki ściekowej-budowa oczyszczalni i kanalizacji – etap II
21	4,2	Uporządkowanie gospodarki odpadami
22	4,1	Budowa szlaków turystycznych

Kolorem czerwonym oznaczono projekty, które otrzymały ocenę priorytetowości w przedziale od 7,0 do 10 pkt. Są to projekty najważniejsze z punktu widzenia rozwoju lokalnego gminy Korzenna i gmina powinna dołożyć wszelkich starań zmierzających do ich realizacji w możliwie bliskiej perspektywie czasowej, czyli w latach 2004 - 2006.

Kolorem żółtym oznaczono projekty, którym przypisano priorytet od 4,1 do 6,9 pkt. Projekty te będą realizowane w latach 2007 – 2013; są one istotne lub „raczej istotne” z punktu widzenia rozwoju lokalnego Gminy Korzenna i gmina powinna dołożyć starań zmierzających do ich realizacji, jednakże horyzont realizacji określono na lata późniejsze.

4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

4.1. Programy operacyjne dla projektów, których realizację przewidziano na lata 2004- 2006

ran ga	nazwa projektu/inwestycji	Pocz- ątek	konie c	inwestor	Planowane koszty	Źródła finansowania		wskaźniki
7,8	Usuwanie skutków powodzi na drogach	2004	2004	Gm. Korzenna	187 500,00	Budżet gminy Budżet państwa	37 500,00 150 000,00	Długość uregulowanego odcinka dróg, poprawa stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego
8,0	Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych	2004	2004	Gm. Korzenna	182 500,00	Budżet gminy Mieszkańcy FOGR	84 250,00 7 000,00 91250,00	Długość odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni, wzrost udziału odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni
7,8	Przygotowanie inwestycji drogowych do realizacji- dokumentacja	2004	2004	Gm. Korzenna	50 000,00	Budżet gminy	50 000,00	Sporządzona i zatwierdzona kompletna dokumentacja, wzrost szybkości wydawania decyzji w sprawie pozwolenia na budowę.
9,2	Budowa sali gimnastycznej w SP w Koniuszowej	2004	2005	Gm. Korzenna	1 755 00,00	Budżet gminy ZPORR	480000,00 1 275000,00	Poprawa warunków edukacyjnych, poprawa stanu zdrowotnego młodzieży,
8,1	Modernizacja drogi gminnej Wojnarowa-Rzeki-Lipnica	2004	2004	Gm. Korzenna	446 667,16	Budżet gminy SAPARD	220 564,24 226 102,92	Długość odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni, wzrost udziału odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni
8,4	Modernizacja drogi gminnej Łęka-Wykop-Mogilno)	2004	2004	Gm. Korzenna	361 852,39	Budżet gminy SAPARD	129 253,67 232 598,72	Długość odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni, wzrost udziału odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni
8,1	Modernizacja drogi gminnej Lipnica Wielka-Pustki-Zalesie	2004	2004	Gm. Korzenna	179 448,53	Budżet gminy SAPARD	44 862,13 134 586,40	Długość odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni, wzrost udziału odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni
9,0	Modernizacja Zespołu Szkół w Siedlcach	2004	2004	Gm. Korzenna	296 900,00	Budżet gminy PAOW	172 202,00 124 698,00	Poprawa warunków edukacyjnych, poprawa stanu zdrowotnego młodzieży,
8,9	Modernizacja Zespołu Szkół w Lipnicy Wielkiej	2004	2004	Gm. Korzenna	482 500,00	Budżet gminy PAOW	279 850,00 202 650,00	Poprawa warunków edukacyjnych, poprawa stanu

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Korzenna na lata 2004-2013

								zdrowotnego młodzieży,
8,3	Modernizacja Szkoły Podstawowej w Mogilnie	2004	2004	Gm. Korzenna	152 460,00	Budżet gminy Budżet państwa	80 000,00 72 460,00	Poprawa warunków edukacyjnych, poprawa stanu zdrowotnego młodzieży,
8,4	Modernizacja Szkoły podstawowej w Janczowej	2004	2004	Gm. Korzenna	68 260,00	Budżet gminy Budżet państwa	35 000,00 33 260,00	Poprawa warunków edukacyjnych, poprawa stanu zdrowotnego młodzieży,
8,6	Modernizacja Szkoły podstawowej w Jasiennej	2004	2004	Gm. Korzenna	100 000,00	Budżet gminy	100 000,00	Poprawa warunków edukacyjnych, poprawa stanu zdrowotnego młodzieży,
7,7	Uregulowanie gospodarki ściekowej-budowa oczyszczalni i kanalizacji – etap I	2005	2006	Gm. Korzenna	6 860 000,00	Budżet gminy Budżet państwa (KPOŚK)	1 000 000,00 5 860 00,00	Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w km, wzrost ilości ścieków kierowanych do oczyszczalni
7,6	Rozbudowa Zespołu Szkół w Siedlcach	2005	2006	Gm. Korzenna	1 000 000,00	Budżet gminy PAOW	300 000,00 700 000,00	Poprawa warunków edukacyjnych, poprawa stanu zdrowotnego młodzieży,
7,4	Rozbudowa wodociągu gminnego	2005	2005	Gm. Korzenna	500 000,00	Budżet gminy Fundusze strukturalne	200 000,00 300 000,00	Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w km, wzrost ilości ścieków kierowanych do oczyszczalni
7,6	Budowa sali gimnastycznej w Siedlcach	2005	2006	Gm. Korzenna	1 500 000,00	Budżet gminy Fundusze strukturalne	500 000,00 1 000 00,00	Poprawa warunków edukacyjnych, poprawa stanu zdrowotnego młodzieży,
7,6	Modernizacja dróg gminnych	2005	2006	Gm. Korzenna	3 000 000,00	Budżet gminy Fundusze strukturalne	900 000,00 2 100 00,00	Długość odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni, wzrost udziału odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni
	Razem wydatki na inwestycje w latach 2004-2006				17 123 088,08	Budżet gminy Inne źródła	4 613 482,04 12 509 606,04	

4.2. Programy operacyjne dla projektów, których realizację przewidziano na lata 2007- 2013

ranga	nazwa projektu/inwestycji	początek	koniec	inwestor	koszt	Źródła finansowania		
4,5	Modernizacja dróg gminnych	2007	2013	Gm. Korzenna	1 500 000,00 (na rok)	Budżet gminy Fundusze strukturalne	450 000,00 1 050 000,00 (na rok)	Długość odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni, wzrost udziału odcinków dróg o zmodernizowanej nawierzchni
4,5	Uregulowanie gospodarki ściekowej-budowa oczyszczalni i kanalizacji – etap I	2007	2013	Gm. Korzenna	17 500 000,00	Budżet gminy NFOŚiGW, fundusze strukturalne	3 500 000,00 14 000 000,00	Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w km, wzrost ilości ścieków kierowanych do oczyszczalni
4,2	Uporządkowanie gospodarki Odpadami	2007	2013	Gm. Korzenna	4 000 000,00	Budżet gminy NFOŚiGW, fundusze strukturalne	1 200 000,00 2 800 000,00	Poprawa estetyki, wielkość przyjętych i odzyskanych odpadów,
4,1	Budowa szlaków turystycznych	2009	2013	Gm. Korzenna	500 000,00	Budżet gminy, fundusze strukturalne	150 000,00 350 000,00	Długość wytyczonych szlaków, poprawa dostępności turystycznej

5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/ WOJEWÓDZTWA

Projekty przyjęte do realizacji w gminie Korzenna są powiązane z obszarami strategicznymi województwa małopolskiego. Punktem wyjścia stworzenia układu powiązań jest strategia województwa małopolskiego, niestety nie ma w chwili obecnej powiązań bezpośrednio ze strategią powiatu nowosądeckiego z uwagi, że strategia dla powiatu jest w tej chwili w trakcie opracowywania. Takie podejście wynika z faktu, że zakres strategiczny strategii wojewódzkiej ma najbardziej komplementarny charakter. Powiązania wynikają z merytorycznego zakresu strategii i zadań, a określono je metodą ekspercką. Poziom szczegółowości prezentowania strategii koncentruje się na określeniu pól strategicznych i zdiagnozowaniu celów strategicznych poszczególnych pól strategicznych strategii wojewódzkiej. Przy określaniu powiązań projektów i zadań gminnych z wojewódzkimi przyjęto za najniższy poziom cele strategiczne przyporządkowane do poszczególnych pól strategicznych, na poziomie wojewódzkim. Taki układ powiązań wyczerpuje potrzebę zestawień projektów i zadań gminnych z powiatowymi i wojewódzkimi. Wszystkie zestawienia są przedstawione tabelarycznie poniżej.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego	Strategia Rozwoju Powiatu nowosądeckiego	Zadania strategiczne gminy Korzenna
<p>Pole strategiczne dla województwa: Cel nadrzędny: A. Lepiej wykształceni, aktywni i przedsiębiorczy mieszkańcy</p>		
<p>CEL STRATEGICZNY A.1. Elastyczny, łatwo dostosowujący się do zmian społeczno-gospodarczych system edukacji. Cel strategiczny: A.2. Środowisko promujące przedsiębiorczość i aktywność obywateli. Cel strategiczny: A.3. Spójne, solidarne i bezpieczne społeczności. Cel strategiczny: A.4. Silna rodzina i zdrowy styl życia. Cel strategiczny: A.5. Sprawny i przyjazny pacjentowi system ochrony zdrowia.</p>	Strategia powiatu nowosądeckiego o w trakcie opracowywania	<p>Wykształcone, świadome, bogate oraz innowacyjne społeczeństwo gminy poprzez stworzenie odpowiednich warunków -rozbudowa sieci gimnazjów, budowa sal, gimnastycznych, boisk sportowych. -budowa Centrum Doskonalenia Zawodowego wraz z Remizą OSP Korzenna, -stworzenie odpowiednich warunków do pozyskiwania inwestorów (oferta inwestycyjna, obszary inwestycyjne) -Dom spokojnej Starości, Dom Pomocy Społecznej, Pogotowie Opiekuńcze, -modernizacja i remonty szkół</p>

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego	Strategia Rozwoju Powiatu nowosądeckiego	Zadania strategiczne gminy Korzenna
Pole strategiczne dla województwa: Cel nadrzędny: B. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i kulturowego		
<p>B.1. Zlikwidowanie zanieczyszczeń w ochronie środowiska.</p> <p>Cel strategiczny:</p> <p>B.2. Racjonalne gospodarowanie środowiskiem.</p> <p>Cel strategiczny:</p> <p>B.3. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej.</p> <p>Cel strategiczny:</p> <p>B.4. Kształtowanie krajobrazu kulturowego.</p>	<p>Strategia powiatu nowosądeckiego w trakcie opracowywania</p>	<p>Rozwinięte rolnictwo ekologiczne z dobrą bazą przetwórczą i usługową</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa oczyszczalni, kanalizacji, - uporządkowanie gospodarki odpadami, - opracowanie folderu o gminie <p>Promocja gminy przez kultywowanie lokalnych tradycji i zwyczajów, rozwój bazy turystycznej i wypracowanie charakterystycznych produktów.</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie zaplecza informacyjnego dla rozwoju turystyki, - promocja agroturystyki, - budowa szlaków turystycznych, - stworzenie na trasach punktów i miejsc wypoczynkowych, - przeprowadzanie „Jarmarku Korzeńskiego”, kultywowanie i propagowanie tradycji lokalnych

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego	Strategia Rozwoju Powiatu nowosądeckiego	Zadania strategiczne gminy Korzenna
Pole strategiczne dla województwa: Cel nadrzędny: C. Trwały rozwój gospodarczy		
<p>Cel strategiczny: C.1. Restrukturyzacja i podniesienie konkurencyjności tradycyjnych działów przemysłu. Cel strategiczny: C.2. Konkurencyjne, rynkowe rolnictwo Cel strategiczny: C.3. Innowacyjne firmy. Cel strategiczny: C.4. Rozwinięte przemysły „regionalnej szansy” Cel strategiczny: C.5. Rozwinięte otoczenie biznesu. Cel strategiczny: C.6. Wysoki poziom inwestycji.</p>	Strategia powiatu nowosądeckiego w trakcie opracowywania	<p>Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez rozwój drobnej przedsiębiorczości. -utworzenie sieci usług dla rolnictwa, -stworzenie zakładów przetwórczych na terenie gminy, -stworzenie mechanizmów promujących gminę</p>

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego	Strategia Rozwoju Powiatu nowosądeckiego	Zadania strategiczne gminy Korzenna
Pole strategiczne dla województwa: Cel nadrzędny: D. Lepsza dostępność komunikacyjna całego regionu		
<p>Cel strategiczny: D.1. Dobrze rozwinięty system powiązań komunikacyjnych regionu z otoczeniem.</p> <p>Cel strategiczny: D.2. Sprawny system transportu wewnętrznego.</p> <p>Cel strategiczny: D.3. Infrastruktura konieczna dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego.</p>	Strategia powiatu nowosądeckiego w trakcie opracowywania	<p>Modernizacja dróg powiatowych, gminnych, dojazdowych do pól,</p> <p>Usuwanie skutków powodzi.</p> <p>Modernizowanie i rozbudowa szkół.</p>

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego	Strategia Rozwoju Powiatu nowosądeckiego	Zadania strategiczne gminy Korzenna
Pole strategiczne dla województwa: Cel nadrzędny: E. Lepsza współpraca wewnątrzregionalna		
<p>Cel strategiczny: E.1. Rozwinięta sieć powiązań gospodarczych.</p> <p>Cel strategiczny: E.2. Regionalny obieg kultury.</p> <p>Cel strategiczny: E.3. Regionalny wspólny rynek informacji.</p>	Strategia powiatu nowosądeckiego w trakcie opracowywania	<p>Organizacja „Jarmarku Korzeńskiego”.</p> <p>Promocja gminy poprzez;</p> <ul style="list-style-type: none"> -wypracowywanie charakterystycznych produktów, -kultywowanie i propogowanie tradycji lokalnych,

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego	Strategia Rozwoju Powiatu nowosądeckiego	Zadania strategiczne gminy Korzenna
INTEGRACJA REGIONALNA Pole strategiczne dla województwa: Cel nadrzędny: K.1. Harmonijny rozwój całej Małopolski K.2. Wzajemne wsparcie regionów sąsiadujących w działaniach na rzecz rozwoju K.3. Maksymalizacja pozytywnych efektów integracji		
<p>Cel strategiczny: Wykorzystanie potencjału Krakowa na rzecz rozwoju regionu</p> <p>Cel strategiczny: Rozwinięte małe i średnie miasta Małopolski</p> <p>Cel strategiczny: Aktywizacja rozwoju terenów wiejskich</p> <p>Cel strategiczny: K.2.1. Harmonijna współpraca na obszarach stykowych</p> <p>Cel strategiczny: K.2.2. Wspólne rozwiązywanie problemów o znaczeniu ponadregionalnym</p> <p>Cel strategiczny: K.2.3. Wykorzystanie i rozwój potencjału Krakowa jako metropolii o znaczeniu ponadregionalnym</p> <p>Cel strategiczny: Zwiększenie zdolności absorpcyjnych</p> <p>Cel strategiczny: Wykorzystanie międzynarodowej współpracy regionalnej</p> <p>Cel strategiczny: Przygotowanie się firm i instytucji do uczestnictwa w Unii Europejskiej</p>	<p>Strategia powiatu nowosądeckiego w trakcie opracowywania</p>	

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Do oceny działalności Planowania Rozwoju Lokalnego dla gminy Korzenna stosowane będą mierniki o charakterze ilościowym jako miary względne i bezwzględne. Składniki mierników będą możliwe do uzyskania i charakteryzować się będą obiektywnością.

Przyjęte mierniki stosowane do oceny skuteczności realizacji zespołu zadań wchodzących w skład planu rozwoju lokalnego charakteryzować się będą następującymi cechami:

- adekwatnością – dopasowany do badanych zjawisk, procesów,
- prostotą w obliczeniach,
- oddawać będą prawdę o mierzonych zjawiskach,
- istnieć będą aktualne dane,
- zdobycie danych nie jest szczególnie kłopotliwe, czasochłonne,
- analiza danych służyć celowi badawczemu, a nie jest „sztuką dla sztuki”.

Mierniki główne wynikać będą z celów strategicznych wszystkich zadań przyjętych i określonych na sesji strategicznej przeprowadzonej w trakcie opracowywania niniejszego dokumentu.

Do przyjętych mierników ocen zaliczyć można, podane poniżej. Wraz z miernikami określony został ich docelowy poziom, który świadczyć będzie o efektywności planowania rozwoju lokalnego.

- liczba turystów odwiedzających gminę Korzenna,
Cel: 3% więcej niż w 2003 r.
- liczba tworzonych firm w liczbach bezwzględnych,
Cel: 10% więcej niż w roku 2003.

- liczba bezrobotnych, wskaźnik bezrobocia,
Cel: spadek o 2%, w stosunku do roku 2003.
- liczba bankrutujących firm,
Cel: 20% mniej niż w 2003.
- kształtowanie się wskaźnika bezrobocia w stosunku do trendów krajowych,
Cel: Zmniejszenie dystansu do średniej krajowej o 50% dotychczasowej dysproporcji.
- liczba zatrudnianych pracowników,
Cel: Wzrost liczby zatrudnianych pracowników o 10% w stosunku do roku 2003.
- liczba zwalnianych pracowników,
Cel: zmniejszenie o 10% liczby zwalnianych pracowników w stosunku do roku 2003.
- dynamika wzrostu liczby inwestycji,
Cel: zwiększenie inwestycji kwotowych o 10% w stosunku do roku 2003.
- wzrost dochodu na jednego mieszkańca.
Cel: zwiększenie dochodów na jednego mieszkańca o 5% w stosunku do 2003.
- dochody własne gminy.
Cel: wzrost dochodów gminy o 8% w stosunku do 2003.
- poziom zadłużenia podmiotów gospodarczych,
Cel: spadek sumy zadłużenia o 10% w stosunku do poziomu w 2003.
- suma podatków od inwestorów,
Cel: wzrost podatków od inwestorów o 5% w stosunku do 2003.

- ilość stanowisk pracy utworzona w wyniku inwestycji (pośrednio o bezpośrednio),

Cel: stworzenie minimum 50 stanowisk pracy w wyniku inwestycji rocznie.

- ilość inwestycji obsługiwanych,

Cel: rozpoczęcie minimum trzech, nowych inwestycji rocznie.

- średni czas obsługi jednej inwestycji,

Cel: obsługa średniej inwestycji przez gminę wyniesie 9 miesięcy.

- wskaźnik migracji absolwentów miejscowych szkół,

Cel: osiągnięcie dodatniego salda migracji wśród absolwentów.

- przyrost liczby mieszkańców gminy,

Cel: 1% wskaźnik wzrostu liczby mieszkańców, dodatnie saldo migracji.

Wyżej określone mierniki obliczane będą dla okresów rocznych, a wzrosty procentowe określają roczną dynamikę wzrostu, liczoną od roku bazowego 2003.

Stosowane będą trzy kierunki badania wskaźników:

- porównania ze wskaźnikami postulowanymi (porównania z planem okresowym),
- porównania ze wskaźnikami okresów ubiegłych (porównania w czasie),
- porównania ze wskaźnikami innych programów.

Wyżej określone mierniki mierzą pośrednio bądź bezpośrednio skuteczność działań podejmowanych przy realizacji planowania rozwoju w Korzennie. Poziom mierników będzie odnotowywany w okresowych sprawozdaniach. Dodatkową rolę pełnić będzie jakościowa ocena realizacji planowania rozwoju lokalnego podawana w sposób opisowy. Ten pomiar skuteczności działań będzie pełnił rolę uzupełniającą.

7. OCENA SYTUACJI FINANSOWEJ GMINY

7.1. Analiza i diagnoza budżetu za lata 2001-2003 i planu na 2004r.

Istotą przeprowadzanej diagnozy budżetowej jest określenie głównych zaleceń w stosunku do głównych agregatów ekonomicznych na lata 2005-2013. Immanentną częścią diagnozy budżetowej będzie ocena stanu i wyników finansowych osiągniętych w latach 2001-2003 i planu na rok bieżący tj. 2004, dzięki temu także zostaną stworzone przesłanki do ukierunkowania dalszej działalności gminy i logiki tworzenia budżetów w latach kolejnych.

Zalecenia będą formułowane na podstawie analiz problemowych głównych pozycji budżetowych ich trendów, a także wskaźników bezwzględnych i względnych, ilościowych i jakościowych.

Poniższa tabela zawiera wykonanie budżetu w latach 2001-2003 i plan budżetu na 2004r.

Tab. 29. Wykonanie budżetu w latach 2001-2003 i plan na 2004r. w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004
	I. Dochody gminy ogółem	17438	19156	18651	19324
	w tym:				
A	Dochody własne w tym:	2020	3198	2431	2588
	- z podatków i opłat lokalnych	1160	2329	1413	1478
	- z majątku gminy	93	136	277	121

	- z udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	767	733	741	989
B	Subwencje	12487	12615	13599	13727
C	Dotacje z budżetu państwa	1957	1701	1356	873
	II. Wydatki ogółem	15598	19515	18588	21676
A	wydatki inwestycyjne	1138	3435	2295	4452
B	wydatki ze środków własnych	14461	16080	16293	17224
	III. Wynik (I – II)	1840	- 359	63	- 2352
	IV. Kredyty i pożyczki na 31.12	1050	500	250	2300
A	Splata zaciągniętych kredytów i pożyczek z tego:	791	688	306	367
	- splata rat	530	550	250	250
	- odsetki	261	138	56	117
	Wskaźnik % zadłużenia art.113 ust.o finans.publ.	4,53	3,6	1,64	1,9
	Wskaźnik % zadłużenia art.114 ust.o finans.publ.	6,02	2,61	1,34	11,9

Analiza i diagnoza dochodów

Poniższa tabela przedstawia informuje o dynamice dochodów gminy Korzenna w latach 2001-2004.

Tab. 30. Dynamika wzrostu dochodów w tys. zł

Lata	2001	2002	2003	2004
Wykonanie	17438	19156	18651	19324
Dynamika wzrostu	100%	110%	97%	104%

Należy zauważyć, że największa dynamika wzrostu dochodów gminy osiągnęła w latach 2001/2002. Dynamika wzrostowa załamała się w roku 2003 i dochody spadły o 505 tys. zł w stosunku do 2002r. Jednak przewidywane dochody gminy na 2004r. Wzrosną o ponad 670 tys. zł porównując 2003r. a dynamika wzrostu wynosi 104%.

Wydaje się właściwym przeanalizowanie struktury dochodów gminy w układzie rodzajowym.

Tab. 31. Struktura dochodów gminy w latach 2001-2004 w tys. zł

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004
Dochody gminy ogółem w tym:	17438	19156	18651	19324
Dochody własne w tym:	2020	3198	2431	2588
Z podatków i opłat lokalnych	1160	2328	1413	1478
Z majątku gminy	93	136	277	121
z udziału w podatkach stanowiących doch. budż. Państwa	767	733	741	989
Subwencje (ogólna+oświatowa+wyrównawcza)	12487	12615	13599	13727
Dotacje na zadania własne	1957	1701	1356	873

Struktura dochodów gminy w układzie rodzajowym pokazuje, że największy wpływ na dochody gminy mają otrzymywane subwencje tzn.

ponad 2/3 dochodów gminy są zasilane subwencjami. Z roku na rok w budżetach gminy następuje wzrost tego agregatu tworzącego budżet po stronie dochodów. Na drugim miejscu w tworzeniu dochodów gminy są dochody własne – blisko 1/3 wpływów do budżetu gminy to dochody z podatków i opłat lokalnych, z majątku gminy, z udziału gminy w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa. Następną pozycją budżetu gminy po stronie dochodów stanowią dotacje z budżetu państwa.

Pozycja ta z roku na rok była niższa, co świadczy o mniejszym opiekowaniem się państwa podmiotami jednostek samorządu terytorialnego. Rola jednak państwa w kwestiach stworzenia wspólnej platformy z JST dla pozyskiwania pomocy oferowanej przez Unię Europejską jest jednak duża. Państwo musi wspierać finansowo JST w celu dania im możliwości uzyskania funduszy unijnych, które można często uzyskać dając wkład własny, a w naszym przypadku wkład finansowy gminy.

Procentowy udział poszczególnych rodzajów dochodów do dochodów gminy ogółem obrazuje tabela poniżej.

Tab.32. Analiza udziału dochodów w %.

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004
Dochody gminy ogółem w tym:	100	100	100	100
Dochody własne w tym:	12	17	13	13
Z podatków i opłat lokalnych	7	12	8	8
Z majątku gminy	1	1	1	1
z udziału w podatkach stanowiących doch. budż. Państwa	4	4	4	5

Subwencje (ogólna+oświatowa+wyrównawcza)	72	66	73	71
Dotacje na zadania własne	11	9	7	5

Z powyższej tabeli należy wnioskować, że największy wpływ na dochody gminy mają subwencje, bo aż około 70% w tych latach. Mimo tak dużego wpływu na stan finansów gminy pozycja ta wydaje się mniej ciekawa z uwagi na jej stałość. Stałość to znaczy niezmiennosc w wielkościach kwotowych w poszczególnych latach, biorąc pod uwagę czynnik inflacyjny. O sile i kondycji gminy stanowią jej dochody własne, które zasilają budżet gminy w blisko jednej trzeciej. Warto bliżej się zastanowić nad tym agregatem finansowym gminy.

Do tego celu posłuży nam tabela obrazująca procentowy udział podatków i opłat lokalnych, dochodów z majątku gminy i udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa do dochodów własnych gminy.

Tab.33. Udział % podatków i opłat lokalnych w dochodach własnych.

Wyszczególnienie	2001 w %	2002 w %	2003 w %	2004 w %
Dochody własne W tym:	100	100	100	100
Podatki i opłaty lokalne	57	73	58	57

Z majątku gminy	5	4	11	5
Z udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa	38	23	30	38

Z powyższego zestawienia wynika, że na dochody własne gminy największy wpływ mają podatki i opłaty lokalne, które gmina utrzymuje na zrównoważonym poziomie, to jest około 60%.

Jest to prawidłowe działanie, co dobrze świadczy o przyjętej strategii w stosunku do lokalnych przedsiębiorców. Gmina nie podnosząc opłat i podatków stwarza tym samym właściwe pole dla ożywienia gospodarczego na swoim terenie.

W analizowanych budżetach wpływy dochodów z majątku gminy stanowią około 5% dochodów własnych. Dochody gminy z udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa oscylują w granicach 35%.

W budżecie na 2004r. założono wzrost dochodów z podatków stanowiących dochody budżetu państwa. Udział procentowy zwiększył się do 38%. Wzrost dochodów własnych gminy z udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w 2004r. świadczy o wzroście fiskalizmu w państwie, co nie daje dobrych perspektyw dla ożywienia gospodarczego. Pozostałymi dochodami gminy są dotacje celowe, które sukcesywnie w tym okresie spadały z 11% w 2001r. do 5% w 2004r. Świadczy to o tym, że państwo polskie szuka oszczędności każdym miejscu, przerzucając coraz to więcej kosztów na jednostki administracji lokalnej.

Analiza i diagnoza wydatków

Tabela poniższa przedstawia informacje o dynamice wydatków gminy Korzenna w latach 2001-2004.

Tab. 34. Dynamika wzrostu wydatków

Lata	2001	2002	2003	2004
Wykonanie w tys. zł	15598	19515	18588	21676
Dynamika wzrostu	100%	125%	95%	117%

Największa dynamika wzrostu wydatków zaznaczyła się w latach 2001/2002, spadła poniżej 100% w latach 2002/2003, natomiast w planie na 2004 rok dynamika wzrostu wydatków wzrosła do 117%. Głównie w wyniku założonych dużych zadań inwestycyjnych.

Poniższa tabela porównuje dynamiki wzrostu dochodów i wydatków w latach 2002 do 2004.

Tab. 35. Porównanie dynamik wzrostu dochodów i wydatków w 2002-2004

Wyszczególnienie	2002	2003	2004
Dynamika wzrostu dochodów	110%	97%	104%
Dynamika wzrostu wydatków	125%	95%	117%

Analizując dane z powyższej tabeli powyższe należy zauważyć negatywne zjawisko większej dynamiki wzrostu wydatków od wzrostu dochodów w latach 2001/2002, jak również niekorzystną dysproporcję w 2004r. w porównaniu do dochodów i wydatków gminy.

Wynik na działalności gminy w rozumieniu dochody gminy minus wydatki gminy w latach 2001do 2004 jawi się niekorzystnie, co obrazuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004
Wynik	1840	- 359	63	- 2352

Ujemny wynik, który pojawił się w 2002r został zniwelowany w 2003r. przez co gmina założyła na 2004r duże wydatki na cele inwestycyjne.. co zmusiło do zaciągnięcia kredytów celem poprawienia płynności finansowej gminy, jak również realizowania założonych przez gminę zadań inwestycyjnych. Proces inwestycyjny ma oczywiste przełożenie na spadek wyniku, w analizowanych latach, podkreślić jednak należy, że inwestycje w majątek trwałe jakie podejmuje gmina są inwestycja w zdolność do pozyskiwania dochodów przyszłości.

Poniższa tabela obrazuje zadłużenie gminy na koniec każdego z tych lat, oraz dynamikę wzrostu zadłużenia.

Tab. 36. Zadłużenie gminy w latach 2001-2004

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004
Zadłużenie na 31.12. w tys. zł	1050	500	250	2300
Dynamika w %	100	48	50	920

Zadłużenie gminy sukcesywnie spadało początku 2001r. na koniec 2003r. prawie dwa razy. Dynamika wzrostu z roku na rok oscylowała około 50% by w 2004r. gwałtownie wzrosnąć do 920%. Olbrzymi wzrost dynamiki związany jest z przewidzianym kredytem bankowym do 2300tys. zł na sfinansowanie deficytu budżetu, który pojawił się w związku z dużym wzrostem wydatków inwestycyjnych, których dynamika w tym okresie przedstawiała się jak obrazuje tabela poniżej.

Tab. 37. Analiza dynamiczna wydatków inwestycyjnych 2001-2004

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004
Wydatki inwestycyjne w tys.zł	1138	3435	2295	4452

Dynamika w %	100	301	67	194
--------------	-----	-----	----	-----

W 2002 roku nastąpił olbrzymi wzrost wydatków inwestycyjnych gminy. W 2003 roku gmina nieco zmniejszyła wydatki na inwestycje celem poprawy swojej kondycji finansowej by w 2004r. założyć duży wzrost wydatków inwestycyjnych. Świadczy to o tym, że gmina jest ukierunkowana na rozwój, to znaczy ponosi wydatki nie tylko na odtworzenie zużywającego się kapitału trwałego, ale przede wszystkim na jego zwiększenie. Tym samym stwarza lepsze warunki życia i rozwoju gospodarczego dla mieszkańców gminy.

Gmina jest prorozwojowa o czym świadczy poziom „wskaźnika rozwoju” wyrażający się stosunkiem wydatków inwestycyjnych do wydatków ze środków własnych.

$$Wr = Wi/Wśw$$

Wr - wskaźnik rozwoju;
Wi - wydatki inwestycyjne;
Wśw - wydatki ze środków własnych

Innym wyznacznikiem jest „wskaźnik kredytowy”, który obrazuje skłonność do podejmowania ryzyka związanego z chęcią realizacji procesów inwestycyjnych za uzyskane kredyty i pożyczki.

$$Wkr = KP/Wi$$

Wkr – wskaźnik kredytowy
Wi – wydatki inwestycyjne
KP – kredyt

Poniższa tabela przedstawia wskaźnik rozwojowości i wskaźnik kredytowego rozwoju w analizowanym okresie.

Tab. 38. Analiza wskaźników w latach 2001-2004

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004
Wskaźnik rozwoju	0,07	0,18	0,12	0,21
Wskaźnik kredytowy	0,92	0,15	0,11	0,52

Jeżeli wskaźnik rozwoju jest większy niż 0,25 to świadczy, że mamy do czynienia z prorozwojowym sposobie gospodarowania. Zagrożenia takiej formy prowadzenia finansów gminy pojawiają się wówczas wtedy, gdy wskaźnik kredytowy przekroczy poziom 0,5. W powyższej tabeli nie występuje ten przypadek, aczkolwiek w 2004r wskaźnik kredytowy niebezpiecznie zbliża się do tej granicy, co może kolidować z utrzymaniem płynności finansowej gminy.

Innymi wskaźnikami mówiącymi o kondycji finansowej jednostek samorządu terytorialnego są :

- Wskaźnik procentowy zadłużenia zgodnie z art.113 ustawy o finansach publicznych – wyrażający stosunek zadłużenia JST do dochodu budżetu JST ogółem w ujęciu %.
- Wskaźnik procentowy zadłużenia zgodnie z art.. 114 ustawy o finansach publicznych – wyrażający stosunek spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z obsługą długu-odsetkami do dochodu budżetu JST ogółem w ujęciu %

Poniższa tabela przedstawia kształtowanie się tych wskaźników na przestrzeni 2001r. do 2004r.

Tab. 39. Wskaźniki zadłużenia gminy Korzenna

Wskaźnik/lata	2001	2002	2003	2004
Wsk.% art113	4,53	3,6	1,64	1,9
Wsk.% art114	6,02	2,61	1,34	11,9

Wskaźnik wynikający z ustawy o finansach publicznych art.113 nie powinien z zasady przekraczać 10% , a wskaźnik wynikający z art. 114 nie powinien przekraczać 20%. Analizując powyższe wskaźniki możemy stwierdzić, że gmina posiada dobrą sytuację finansową i nie powinna mieć kłopotów z płynnością.

Celem stworzenia dobrej strategii budżetu jest w pierwszej kolejności przemyślenie możliwości obniżki wydatków na zadania inwestycyjne – organizowania przetargów na wykonawstwo, których ważnym kryterium będzie koszt wykonania inwestycji. Jednak podstawowym celem szukania możliwości ograniczenia wydatków kryje się w wydatkach ze środków własnych na bieżące funkcjonowanie gminy. W tym celu zostanie stworzony układ rodzajowy tychże wydatków i będzie włączony do prognozy budżetu. Służby finansowe gminy będą analizować zasadność poszczególnych kosztów; odpowiednie raporty będą przekazywane decydującym w gminie, którzy podejmować będą decyzje ograniczające zbędne wydatki.

7.2. Prognoza na lata 2005-2007

Prognoza budżetu została sporządzona przez gminę z wykorzystaniem doświadczeń lat poprzednich, które zostały poddane analizie w punkcie poprzednim. Prognoza budżetu na lata 2005-2007 jest przedstawiona w tabeli poniżej.

Tab. 40. Prognoza budżetu na lata 2005-2007

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
1	4	5	6	7	5
I. Dochody budżetu ogółem	9.191.280	9.767.018	10.162.358	10.363.858	10.771.135
w tym: podatki i opłaty lokalne	1.506.657	1.517.267	1.523.540	1.538.775	1.523.540
b) udziały w podatkach państwa	994.343	999.794	1.009.792	1.010.296	1.012.801
c) dochody z majątku gminy	122.635	123.861	125.099	138.854	140.243
d) subwencje	3.941.301	4.080.713	4.362.327	4.721.385	5.015.813
e) dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone	890.848	908.665	922.295	936.129	964.213
II. Przychody budżetu	0	0	0	0	0
2.1 Pożyczki krajowe	0	0	0	0	0
2.2 Kredyty bankowe	0	0	0	0	0
Nadwyżka z lat ubiegłych	0	0	0	0	0
2.4 Wolne środki	0	0	0	0	0
Ogółem pozycja I i II	19.191.280	19.767.018	20.162.358	20.363.858	20.771.135
III. Wydatki budżetu	18.891.280	19.467.018	19.862.358	20.063.858	20.471.135
3.1 Wydatki bieżące	6.391.280	6.967.018	6.862.358	7.063.858	7.471.135

w tym:					
koszty obsługi długu (odsetki)	219.286	188.678	158.676	129.423	98.699
wydatki majątkowe	2.500.000	2.500.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
w tym: inwestycyjne	2.500.000	2.500.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
IV. Rozchody budżetu	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
4.1 Spłata kredytów	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
4.2 Spłata pożyczek	0	0	0	0	0
Ogółem 3.2 + IV	519.286	488.678	458.676	429.423	398.699
V. Łączne zadłużenie na koniec roku	2.000.000	1.700.000	1.400.000	1.100.000	800.000
5.1 Raty kredytów	2.000.000	1.700.000	1.400.000	1.100.000	800.000
5.2 Raty pożyczek	0	0	0	0	0
VI. Wskaźniki zadłużenia					
6.1 Wskaźnik procentowy zadłużenia art.113 ustawy o finansach publicznych	2,71	2,47	2,27	2,11	1,92
6.2 Wskaźnik procentowy zadłużenia z art. 114 ustawy o finansach publicznych	10,42	8,60	6,94	5,40	3,85

Istotną pozycję budżetu stanowią dochody, gdyż to one stanowią główną oś budżetu, określają także czy budżet posiada znamiona rozwojowego.

Dynamika uzyskiwania dochodów przedstawiona została w tabeli poniżej.

Tab. 41. Dynamika wzrostu dochodów w tys. zł

Lata	2005	2006	2007	2008	2009
Plan przychodów	19.191	19.767	20.162	20.364	20.771
Planowana dynamika wzrostu	100%	103%	102%	101%	102%

Z planu dochodów sporządzonego przez gminę wynika, że dynamika wzrostu dochodów z roku na rok w latach 2005 do 2009 założona jest

bardzo ostrożnie ponieważ oscylować będzie w granicach 101% do 102%, co wydaje się być na poziomie inflacji. Szczegółowa analiza struktury dochodów również nie odbiega w ocenie dochodów ogółem. Gmina zakłada sukcesywne wzrosty co prawda w granicach 1% ale za to z roku na rok każdego rodzaju z dochodów tworzących budżet.. Najistotniejszą pozycję w dochodach stanowią dochody własne, bo one wyznaczają endogenną skłonność gminy do wypracowywania dochodu.

Należy zauważyć, że w latach 2005-2009 planuje się dość duży wzrost dochodów uzyskiwanych z majątku gminy. Jest to zgodne z długookresową polityką gminy, która znaczną część inwestycji przeznacza na rozbudowę i modernizację majątku trwałego. Ma to oczywiste przełożenie na poziom dochodów uzyskiwany z majątku trwałego.

Dochody gminy w badanych latach uzyskiwane z podatków i opłat lokalnych, a także z budżetu państwa są na umiarkowanym poziomie i gmina nie planuje istotnych wzrostów, a dochody te będą zbliżone do tempa inflacji. Takie założenie w prognozie jest słuszne i świadczy o prorozwojowym myśleniu decydentów w gminie, którzy zakładają, że gmina powinna poprawiać zdolność pozyskiwania dochodów z innych źródeł niż wzrost podatków i dotacje państwowe. Za takie źródło uznano dochody z majątku, co jest słuszne. Relacja poziomu wydatków i dochodów przedstawia się korzystnie, gmina Korzenna w prognozie na lata 2005 do 2009 zakłada zrównoważenie dochodów w wydatkami.

7.3. Ocena porównawcza

Metoda porównawcza stosowana w ocenie porównawczej ma kilka form, uzależnionych o bazy porównawczej, a także z różnych kierunków porównawczego przedstawiania wskaźników ekonomicznych.

Wskaźniki ekonomiczne można badać stosując trzy podejścia metodologiczne:

- porównania w czasie, czyli ze wskaźnikami okresów ubiegłych, lub przyszłych,
- porównania z planem, czyli ze wskaźnikami postulowanymi,
- porównania w przestrzeni, czyli ze wskaźnikami innych jednostek samorządowych (gmin powiatu nowosądeckiego).

Ocena porównawcza przyjęta w niniejszym opracowaniu polegać będzie na porównaniach w czasie i przestrzeni.

Porównania w czasie umożliwią ocenę dynamiki zjawisk budżetowych, porównywane do siebie będą dwa okresy: okres lat 2001-2003, do okresu 2004-2006; i 2007-2009; przez to porównanie to będzie także miało charakter porównania z danymi prognozowanymi i postulowanymi.

Przy tego typu porównaniu przyjęta zostanie metoda łańcuchowa polegająca na odniesieniu danych okresów objętych badaniem do danych wyjściowych, czyli okresu 2001-2003. Porównanie takie pozwoli na określenie tempa wzrostu lub zmniejszania się danych budżetowych.

Porównania w przestrzeni, zastosowane w ocenie porównawczej, sprowadzą się do odniesienia danych budżetowych gminy Korzenna do danych gmin sąsiadujących. Takie porównanie pozwoli ustalić, w jakim stopniu dane budżetowe gminy Korzenna odchylają się od danych gmin sąsiadujących.

Analiza i ocena porównawcza w czasie

Za okres badany należy uznać okresy lat 2004-2009. Zostaną one podzielone na dwa okresy: 2004-2006 i 2007-2009. Istotnym jest szczególnie okres 2004-2006, bo jest on najbliższą przyszłością, w której realizowana będzie większość planowanych zadań rozwoju

regionalnego. Okresy trzyletnie są najbardziej adekwatnymi okresami pod względem długości, ponieważ to bardzo częsty okres planistyczny, między innymi działania Polski związane z UE są planowane na okres 2004-2006, w tym ZPORR.

Analiza i ocena dochodów

Tabela poniżej prezentuje skumulowane zestawienia dochodów dla trzech okresów uwzględnionych w porównaniach. Kwoty dochodów są zestawiane w trzech kategoriach: 1) pod względem spadków bądź wzrostów dochodów wyrażonych w liczbach bezwzględnych, 2) dynamicznie - pod względem procentowych wzrostów.

Tab. 42. Analiza porównawcza dochodów (w tys.)

Wyszczególnienie	Analiza wzrostów i spadków	Analiza dynamiczna
Dochody gminy ogółem		
2001-2003	55245	-
2004-2006	58282	-
<i>Wzrosty/Dynamika</i>	3037	105,5%
2007-2009	61297	-
<i>Wzrosty/Dynamika</i>	3015	105,2%

Dane analityczne z tabeli dostarczają szeregu spostrzeżeń, I tak można zauważyć, że dochód gminy w okresie 2004-2006 osiągnie relatywnie zrównoważony wzrost to jest powyżej 5%, po uwzględnieniu czynnika inflacyjnego można go określić jako bardzo ostrożny. Również w okresie 2007-2009 wzrost ten nie zmieni się

Po dokonaniu analizy porównawczej dochodów, dla trzech trzyletnich okresów, można ocenić prognozowane lata 2004-2009 za umiarkowanie pozytywne pod względem strategii pozyskiwania dochodów przez gminę Korzenna.

Analiza i ocena wydatków

Po analizie i ocenie dochodów należy ocenić stan i prognozę wydatków dokonując analogicznych porównań jakie przeprowadzono w stosunku do dochodów. Tabela poniżej przedstawia dane i porównania, na podstawie których będzie można dokonać oceny.

Tab. 43. Analiza porównawcza wydatków (w tys.)

Wyszczególnienie	Analiza wzrostów i spadków	Analiza dynamiczna	Analiza procentowa Udział w wydatkach
Wydatki ogółem			
2001-2003	53702	-	
2004-2006	60034	-	
Wzrosty/Dynamika	6332	111,8%	
2007-2009	60997	-	
Wzrosty/Dynamika	963	101,6%	
Wydatki inwestycyjne			
2001-2003	6867	-	12,8%
2004-2006	9452	-	15,7%
Wzrosty/Dynamika	2585	137,6%	
2007-2009	9000	-	14,8%
Wzrosty/Dynamika	-452	95,2%	

Wydatki ogółem w planie na lata 2004-2006 wzrosły, głównie w wyniku wzrostu wydatków na inwestycje. Przy czym wzrost ten będzie zrównoważony zaciągnięciem kredytów, który zrównoważy wzrost dochodów w analogicznym okresie tj. 2004-2006. Dynamika wzrostu wydatków w latach 2007-2009 zmniejszy się do 102%, a wydatki na inwestycje pozostaną na tym samym poziomie kwotowym do okresu 2004-2006r.

Analiza i ocena wyniku i zadłużenia

Z uwagi, że gmina Korzenna przewiduje w latach 2005 do 2009 zrównoważenie dochodów z wydatkami, po uwzględnieniu spłaconych kredytów a więc uzyskiwanie wyniku na swej działalności w kwotach równych spłacanym kredytom w tych latach to analizie i ocenie należy poddać zadłużenie gminy i kwoty spłaty w trzech okresach badawczych, takich samych jak przy dochodach i wydatkach.

Odpowiednie dane zawiera tabela poniżej.

Tab. 44. Analiza porównawcza wyniku i zadłużenia

Wyszczególnienie	Analiza wzrostów i spadków	Analiza dynamiczna
Kredyty i pożyczki na 31.12		
2001-2003	1800	-
2004-2006	6000	-
<i>Wzrosty/ Dynamika</i>	<i>4200</i>	<i>333,3%</i>
2007-2009	3300	-
<i>Wzrosty/ Dynamika</i>	<i>-2700</i>	<i>55,0%</i>
Spłata zaciągniętych kredytów i pożyczek		
2001-2003	1330	-
2004-2006	850	-
<i>Wzrosty/ Dynamika</i>	<i>-480</i>	<i>63,9%</i>
2007-2009	900	-
<i>Wzrosty/ Dynamika</i>	<i>50</i>	<i>105,9%</i>

Analiza danych wyniku dostarcza ważnych informacji na temat obecnego i planowanego *standingu* finansowego gminy Korzenna.

Planowane zadłużenie gminy w latach 2004-2006 zwiększy się o 4200tys.zł osiągając dynamikę wzrostu o 333%. Ten znaczny wzrost zadłużenia wiąże

się nastawieniem gminy na proinwestycyjną politykę, koniecznością inwestowania i koniecznością nastawienia gminy Korzenna na rzecz utrzymania, rekonstrukcji, bądź rozbudowy majątku trwałego gminy, co świadczy o tym, że planowane budżety mają charakter aktywny.

Analiza i ocena porównawcza w przestrzeni

Porównania w przestrzeni polegać będą na porównaniu dochodów i wydatków gminy Korzenna z gminami powiatu nowosądeckiego.

Odpowiednie dane porównawcze zawiera tabela poniżej.

Tab. 45. Dochody i wydatki budżetów gmin w tys. zł w 2002r.

Gminy	Dochody ogółem	Wydatki ogółem	Wynik	Wskaźnik Wynik/Dochód %
Muszyna	29442	28511	913	0,03
Łabowa	7773	7809	-36	-0,46
Korzenna	19156	19515	-359	-1,87
Chełmiec	35179	33353	1826	5,19
Stary Sącz	27226	25620	1606	5,90
Kamionka Wielka	11646	12525	-879	-0,08
Rytko	8120	10277	-2157	-26,56
Podegrodzie	15730	15145	585	3,72
Piwniczna	17824	20536	-2172	-12,19
Nawojowa	11451	11018	433	3,78
Łososina Dolna	13510	13861	-351	-2,60

Łącko	20509	20609	-100	-0,49
Krynica Zdrój	29024	29419	-395	-1,36
Grybów	28563	27475	1088	3,81
Grybów miasto	8338	8924	-586	-7,03
Gródek n/D	16006	18782	-2776	-17,34
Nowy Sącz	245664	230894	14770	6,01
Ogółem	545161	534273	10888	2,00

Powyższa tabela pozwala na zapoznanie z głównymi agregatami budżetowymi gmin w powiecie nowosądeckim.

Dochody gminy Korzenna miała w 2002r. kształtowały się powyżej średniej, ponieważ na 17 gmin tylko siedem osiągnęło wyższe dochody. Podobnie przedstawiała się sytuacja w wydatkach. Większość analizowanych gmin osiągnęło straty na swojej działalności.

Tylko siedem gmin osiągnęło zysk. Gmina Korzenna również w przedstawionym zestawieniu nie wypadła najlepiej, aczkolwiek jej strata stanowiła zaledwie 1,87% uzyskiwanych dochodów, co w porównaniu z gminą Piwniczna (-12,19%), gminą Gródek n/Dunajcem(-17,34%), a szczególnie z najmniejszą pod względem ludności gminą Rytro, u której ten współczynnik wyniósł 26,56% co jest bliskie utraty płynności finansowe. Gmina Korzenna jest jedną z najbardziej stabilnych gmin powiatu, a poziom zadłużenia jest na bardzo niskim poziomie. Można zatem stwierdzić, że gmina zwiększyła także zdolność do pozyskiwania kredytów w okresach przyszłych. Fakt ten upoważnia do stwierdzenia, że gmina Korzenna prowadzi politykę zrównoważonego rozwoju regionalnego, a jednocześnie stwarzając podstawy do możliwości pozyskiwania funduszy unijnych. O sile

i kondycji gminy o wiele więcej można powiedzieć analizując wyniki w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Tabela poniżej przedstawia dochody, wydatki, i wynik przeliczone na jednego mieszkańca gmin powiatu nowosądeckiego, w tym gminy Korzenna. Dane te będą konieczne do przeprowadzenia koniecznych analiz i ocen porównawczych opartych o instrumenty analizy statystycznej.

Tab. 46. Dochody i wydatki budżetów gmin per capita w 2003r. w tys. zł

Gminy	Liczba mieszkańców	Dochody per capita	Wydatki per capita	Wynik per capita
Muszyna	11019	2,67	2,59	0,08
Łabowa	5070	1,53	1,54	-0,01
Korzenna	13162	1,46	1,48	-0,03
Chełmiec	23257	1,51	1,43	0,08
Stary Sącz	21715	1,25	1,18	0,07
Kamionka Wielka	8804	1,32	1,42	-0,10
Rytro	3667	2,21	2,80	-0,59
Podegrodzie	11246	1,40	1,35	0,05
Piwniczna	10258	1,74	2,00	-0,26
Nawojowa	7336	1,56	1,50	0,06
Łososina Dolna	9544	1,41	1,45	-0,04
Łącko	14580	1,41	1,41	-0,01
Krynica Zdrój	17122	1,70	1,72	-0,02

Grybów	21794	1,31	1,26	0,05
Grybów miasto	6228	1,34	1,43	-0,09
Gródek n/D	8738	1,83	2,15	-0,32
Nowy Sącz	84421	2,91	2,74	0,17
Ogółem	277961	1,96	1,92	0,04

Powyższa tabela mówi, że w roku 2002 na jednego mieszkańca gminy w Korzennie przewidziano 1460 zł po stronie dochodów i 1480 zł po stronie wydatków. Deficyt budżetowy na jednego mieszkańca gminy Korzenna wynosi blisko 30 zł.

Założenia metodyczne analizy porównawczej danych

Do analizy porównawczej wykorzystane zostaną następujące wielkości statystyczne:

- wartość średnia,
- odchylenie standardowe,
- współczynnik zmienności
- max,
- min,
- wskaźnik rozpiętości.

Ich obliczenie dla gminy Korzenna jest istotą analizy i oceny porównawczej danych gminy Korzenna z danymi budżetowymi gmin sąsiednich. Dzięki takiej analizie możliwe będzie kompletne określenie *standingu* finansowego gminy Korzenna na tle innych gmin powiatu

Poniżej przedstawione są informacje dotyczące poszczególnych wielkości statystycznych, użytych do analizy.

Wartość średnia.

Wartość średnia jest liczona jako średnia arytmetyczna wg wzoru:

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

gdzie:

\bar{x} - średnia arytmetyczna,

x_i - i-ta wartość zmiennej X ($i = 1, 2, \dots, n$),

n - liczba jednostek statystycznych badanej zbiorowości.

Średnia arytmetyczna jest równa sumie wartości zmiennej wszystkich jednostek badanej zbiorowości statystycznej podzielonej przez ich liczbę.

Średnia arytmetyczna informuje o przeciętnym poziomie badanej cechy w całej zbiorowości – gmin powiatu nowosądeckiego. Jest miarą mianowaną i posiada dużą wartość poznawczą w odniesieniu do zbiorowości jednorodnej.

Odchylenie standardowe.

Odchylenie standardowe obliczane było według wzoru:

$$s = \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}$$

gdzie:

s - odchylenie standardowe,

x_i - i-ta wartość zmiennej X ($i = 1, 2, \dots, n$),

\bar{x} - średnia arytmetyczna,

n - liczba jednostek statystycznych badanej zbiorowości.

Odchylenie standardowe jest najczęściej stosowaną miarą dyspersji. Jest średnią kwadratów odchyłeń poszczególnych wartości cechy od ich średniej arytmetycznej. Informuje jaka jest średnia wartość odchyłeń, a zatem o ile średnio jednostki danej zbiorowości różnią się od średniej arytmetycznej badanej zmiennej, czyli gmin powiatu nowosądeckiego.

Współczynnik zmienności.

Współczynnik zmienności jest względną miarą dyspersji. Ponieważ w analizie rozkładu wartości cechy korzystamy z różnych miar zróżnicowania, istnieje kilka sposobów wyrażenia zmienności względem jej przeciętnego poziomu. Najczęściej stosowany jest współczynnik zmienności równy ilorazowi odchylenia standardowego i średniej arytmetycznej:

$$V_s = \frac{s}{\bar{x}}$$

gdzie:

V_s - współczynnik zmienności,

s - odchylenie standardowe,

\bar{x} - średnia arytmetyczna.

Współczynnik zmienności stosujemy w tych przypadkach, gdy zaistnieje potrzeba dokonania porównań zbiorowości ze względu na zmienność cech o różnych mianach. Ponadto przyjmuje się, że w badaniach społeczno-ekonomicznych o znacznym rozproszeniu cechy świadczy współczynnik zmienności $V_s > 0,20$.¹

Max, Min.

Max i Min wskazują odpowiednio maksymalną i minimalną wartość badanej cechy w zbiorowości, czyli w tym przypadku gmin powiatu nowosądeckiego.

Wskaźnik rozpiętości.

Wskaźnik rozpiętości jest wyrażany jako stosunek różnicy wartości maksymalnej i wartości minimalnej do wartości średniej arytmetycznej. Oblicza się go za pomocą wzoru:

¹ Statystyka ogólna, Akademia Ekonomiczna, Kraków 1995.

$$W_r = \frac{\text{Max} - \text{Min}}{\bar{x}}$$

gdzie:

W_r - wskaźnik rozpiętości,

Max - wartość maksymalna badanej cechy,

Min - wartość minimalna badanej cechy,

\bar{x} - średnia arytmetyczna.

Dane porównawcze przedstawione są w tabeli poniżej. Dotyczą one gminy Korzenna, w kontekście innych gmin powiatu nowosądeckiego. Analizowane są wartości dochodów, wydatków, i wyniku przypadającego na jednego mieszkańca. Taki układ obliczeń ma sens, ponieważ kształtowanie się głównych agregatów budżetowych przeliczonych na jednego mieszkańca obrazuje kondycje finansową gminy. Prezentuje także, jak gmina realizuje zadania społeczne, licząc i porównując główne wartości budżetowe przypadające na statystycznego mieszkańca w gminie Korzenna i odnosząc je do innych gmin powiatu nowosądeckiego.

Tab. 47. Wielkości statystyczne dla gminy Korzenna

Gminy	Dochody per capita	Wydatki per capita
Korzenna	1,454	1,4827
Średnia wartość	1,9613	1,9221
Odchylenie	0,5073	0,4394
Odchylenie standardowe	0,5664	0,5437
Współczynnik zmienności	0,2890	0,2832
Wartość maksymalna	2,91	2,74
Wartość minimalna	1,25	1,18
Wskaźnik rozpiętości	0,8469	0,8125

Dochody

Dochody gminy Korzenna kształtują się poniżej wartości średniej, i jest to kwota wartościowo 505 zł mniej na jednego mieszkańca. Odchylenie dochodów *per capita* gminy Korzenna od wartości średnich jest równe niemalże odchyleniu standardowemu, które wynosi 566 zł.

Dochody w powiecie mają charakteru zmienny, ponieważ współczynnik dyspersji wynosi 0,2890 i jest on większy niż 0,20 co świadczy, że dochody poszczególnych gmin powiatu nie mają zbliżonego rzędu wielkości.

Najwyższe dochody na mieszkańca odnotowała gmina Nowy Sącz, i wynoszą one ponad 2910 zł, są one większe niż w gminie Korzenna o 1450 zł.

Z kolei dochody gminy Korzenna są większe o 210 zł niż wartość najmniejsza dochodów gminnych spośród badanych gmin, czyli w gminie Stary Sącz.

Wskaźnik rozpiętości dochodów dla badanej populacji gmin jest wysoki i kształtuje się na poziomie 0,85, czyli różnica pomiędzy wartością maksymalną i minimalną wynosi około 85% wartości średniej.

Na analizowane gminy zły wpływ ma Gmina Nowy Sącz. Jest to bogata gmina, a miasto Nowy Sącz to dawna stolica województwa i obecna siedziba powiatu nowosądeckiego. Gdyby wyłączył z analizy gminę Nowy Sącz to dochody *per capita* osiąmane przez gminę Korzenna są wysokie i upoważniają do stwierdzenia, że gmina znajduje się w czołówce, i należy do jednych z lepszych gmin pod tym względem w powiecie nowosądeckim.

Wydatki

Wydatki gminy Korzenna przeliczone na statystycznego mieszkańca są mniejsze od średnich w powiecie o prawie 440. Jest to wartość mniejsza o około 100 zł od odchylenia standardowego, które wynosi 540 zł. Podobnie jak przy analizie dochodów wskaźnik zmienności

wydatków *per capita* jest wysoki, i wynosi 0,28. Można zatem stwierdzić, że wydatki na statystycznego mieszkańca we wszystkich gminach nie są zbliżone i charakteryzują się wysoką zmiennością. Największa wartość wydatków na mieszkańca wykazuje gmina Nowy Sącz gdzie wydatki wynoszą blisko 2750 zł na mieszkańca. Wartość wydatków tej gminy jest mniejsza o ponad 1270 zł. Najmniejszy poziom wydatków wykazuje gmina Stary Sącz, gmina ta wydaje 1180 zł na mieszkańca, a jest to mniej o 300 zł niż w gminie Korzenna.

Wskaźnik rozpiętości podobnie jak wskaźnik zmienności choć nieco niższe od tych wskaźników w przypadku dochodów, generalnie kształtuje się na wysokim poziomie. Upoważnia to do stwierdzenia, że wydatki kształtują się na zróżnicowanym poziomie w gminach powiatu nowosądeckiego. Analizę poziomu wydatków gmin w powiecie nowosądeckim zaciemnia gmina nowy Sącz, która znacznie odbiega od pozostałych gmin powiatu.

8. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004-2006 I LATA 2007-2013

8.1. Prognoza dochodów i wydatków

Sprawą podstawową analizy prognozy dochodów i wydatków przewidzianych w latach 2004 do 2013 jest zbadanie możliwości podejmowania szeregu decyzji i to nie tylko operatywnych, ale również taktycznych – takich które umożliwią realizację celu strategicznego.

Z realizacją celu strategicznego i decyzjami o takim charakterze związane jest ryzyko. Właściwa ocena przyszłych sytuacji musi być ani nazbyt optymistyczna, bo wiąże się to z nadmiernym ryzykiem, ani nazbyt pesymistyczna, bo rodzi to ryzyko niewykorzystanych szans. Tak w jednym jak i drugim przypadku jest to strata, na którą gmina nie może sobie pozwolić.

Jednostka samorządowa, jaką jest gmina ma między innymi za zadanie zapewnić rozwój społeczności lokalnej, stworzyć płaszczyznę dla rozwoju gospodarczego regionu. Podejmuje ona wiele różnych działań, których efekty ekonomiczno finansowe są trudno mierzalne, bądź zupełnie nie przynoszą dochodów dla gminy. Gmina chcąc nam zapewnić poczucie bezpieczeństwa, zapewnienia pracy, opieki i możliwości rozwoju, powinna odpowiednio te cele przewidzieć i ująć w ramach planowanych budżetach.

Gmina Korzenna wpisała w zakres swoich działań realizację strategicznego wymiaru swojej roli, który można ogólnie zdefiniować jako wzrost poziomu życia mieszkańców. Świadczy o tym prognoza budżetu na lata 2004-2013, którą przedstawia tabela poniżej.

Tab. 48. Prognoza dochodów i wydatków budżetowych Gminy Korzenna

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
I. Dochody budżetu ogółem	18.651.087	19.323.849	19.191.280	19.767.018	20.162.358	20.363.858	20.771.135	20.978.846	21.188.634	21.506.464	21.936.593
w tym: podatki i opłaty lokalne	1.412.666	1.478.173	1.506.657	1.517.267	1.523.540	1.538.775	1.523.540	1.554.011	1.569.551	1.600.942	1.632.960
b) udziały w podatkach państwa	740.542	989.396	994.343	999.794	1.009.792	1.010.296	1.012.801	1.033.057	1.043.629	1.064.502	1.075.591
c) dochody z majątku gminy	277.372	121.421	122.635	123.861	125.099	138.854	140.243	143.048	144.478	145.923	150.301
d) subwencje	13.599.133	13.726.811	13.941.301	14.080.713	14.362.327	14.721.385	15.015.813	15.316.129	15.778.676	15.936.463	16.175.510
e) dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone	1.355.684	873.380	890.848	908.665	922.295	936.129	964.213	983.497	998.250	1.018.215	1.038.579
II. Przychody budżetu	187.345	2.602.317	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1 Pożyczki krajowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2 Kredyty bankowe	0	2.300.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nadwyżka z lat ubiegłych	0	52.317	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Wolne środki	187.345	250.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem pozycja I i II	18.838.432	21.926.166	19.191.280	19.767.018	20.162.358	20.363.858	20.771.135	20.978.846	21.188.634	21.506.464	21.936.593
III. Wydatki budżetu	18.588.432	21.676.166	18.891.280	19.467.018	19.862.358	20.063.858	20.471.135	20.678.846	20.888.634	21.306.464	21.936.593
3.1 Wydatki bieżące	16.293.641	17.223.814	16.391.280	16.967.018	16.862.358	17.063.858	17.471.135	17.678.846	18.388.634	18.806.464	19.436.593
w tym: koszty obsługi długu (odsetki)	56.113	116.776	219.286	188.678	158.676	129.423	98.699	68.698	38.698	12.465	0
wydatki majątkowe	2.294.791	4.452.352	2.500.000	2.500.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
w tym: inwestycyjne	2.294.791	4.452.352	2.500.000	2.500.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
IV. Rozchody budżetu	250.000	250.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	200.000	0
4.1 Spłata kredytów	250.000	250.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	200.000	0

Planowanie Rozwoju Lokalnego dla gminy Korzenna

4.2 Spłata pożyczek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem 3.2 + IV	306.113	366.776	519.286	488.678	458.676	429.423	398.699	368.698	338.698	212.465	0
IV. Łączne zadłużenie na koniec roku	250.000	2.300.000	2.000.000	1.700.000	1.400.000	1.100.000	800.000	500.000	200.000	0	0
5.1 Raty kredytów	250.000	2.300.000	2.000.000	1.700.000	1.400.000	1.100.000	800.000	500.000	200.000	0	0
5.2 Raty pożyczek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI. Wskaźniki zadłużenia											
6.1 Wskaźnik procentowy zadłużenia art.113 ustawy o finansach publicznych	1,64	1,90	2,71	2,47	2,27	2,11	1,92	1,76	1,60	0,99	0,00
6.2 Wskaźnik procentowy zadłużenia z art. 114 ustawy o finansach publicznych	1,34	11,90	10,42	8,60	6,94	5,40	3,85	2,38	0,94	0,00	0,00

W planowanych budżetach na lata 2004 do 2013 przewidziano wzrosty dochodów i wydatków rokrocznie w granicach 1% do 2% co wydaje się być założeniem ostrożnym biorąc pod uwagę inflację. Spłatę zaciągniętych kredytów gmina Korzenna zamierza spłacać z dodatniego wyniku na swojej działalności to jest po 300 tys. zł co roku. Przewiduje się spłatę zaciągniętych kredytów w 2004 roku w wysokości 2300 tys. zł do 2012 roku. Wydatki na inwestycje w latach 2005 do 2013 oscylować będą na poziomie 2500 tys. zł do 3000 tys. zł , co pokazuje, że gmina Korzenna w planach do 2012 roku nastawiona jest na tworzenie nowego majątku, na odtwarzanie i modernizację już istniejącego majątku czyli na rozwój.

8.2. Prognoza zadłużenia i potencjału finansowego

W związku z planowanymi inwestycjami w 2004r. w wysokości 4 452 tys. zł gmina przewidziała zaciągnięcie kredytu bankowego w wysokości 2 300 tys. zł. Tak wysokie zadłużenie było konieczne ponieważ większość środków unijnych przyznawana jest po zakończeniu zadań inwestycyjnych i po przedłożeniu dokumentacji wraz z potwierdzeniem zapłaty za wykonane zadania, można zatem stwierdzić że środki unijne to jest swego rodzaju refundacja poniesionych wydatków w ustalonym przez UE procencie.

Gmina zaciągnięte kredyty będzie sukcesywnie spłacać dodatnim wynikiem na działalności gminy od 2004r. do końca 2012r. Warto odnotować, że gmina Korzenna planuje uzyskanie dodatniego wyniku z roku 2004 na 2005 czyli poprawy sytuacji finansowej gminy z -2353tys.zł (na 31.12.04r.) do + 300tys.zł. na koniec 2005r. W latach 2005 do 2013 tempo wydatków inwestycyjnych osłabnie, w myśl że każde przedsięwzięcie inwestycyjne składa się z dwóch części:

działań rozwojowych bardziej kosztochłonnych, eksploatacyjnych – aż do momentu śmierci technicznej, ale mniej kosztochłonnych.

Każda gmina winna stawiać na rozwój swoich zasobów celem dostosowania ich do potrzeb mieszkańców na jej terenie zamieszkałych, stwarzania odpowiedniego zaplecza do rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców, dostosowania infrastruktury do przyciągnięcia kapitału z zewnątrz jak również poprawy warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych do gminy.

Do realizacji wszystkich przedsięwzięć inwestycyjnych należy posiadać odpowiedni potencjał finansowy. Potencjał finansowy rozumiany jako:

1. Środki pieniężne zgromadzone – wygospodarowane na działalności.
2. Odpowiedni majątek trwały umożliwiający zaciąganie pożyczek i kredytów.
3. Fundusze strukturalne UE.

Należy podkreślić, analizując prognozę budżetów gminy Korzenna do 2013 roku, że wyżej zdefiniowane czynniki wzrostu i potencjału finansowego są spełnione. Gmina właściwie podchodzi do posiadania zdolności absorpcji środków z funduszy strukturalnych, jej zdolność kredytową można oszacować na minimum 3700 tys. zł co stanowi niecałe 20% dochodów budżetowych za 2003r. Świadczą również o tym między innymi dodatnie wyniki planowane już od 2005 do 2013r. w granicach 250 do 300tys. zł rocznie, a które przy ściślejszej kontroli wydatków i ściągłości opłat i podatków mogły by spowodować, że zysk na działalności gminy mógłby oscylować w granicach 400 tys. zł bez wydatnego cięcia wydatków na podstawowe cele gminy.

Posiadanie wkładów własnych przy pozyskiwaniu funduszy strukturalnych jest warunkiem koniecznym, szansę na wygospodarowanie takich środków gmina upatruje w dodatnim wyniku, zdolności do zaciągania zobowiązań i głównie w prorozwojowej konstrukcji budżetu, który przewiduje przekazywanie znacznych kwot na wzrost i poprawę infrastruktury technicznej.

8.3. Zdolność absorpcji funduszy strukturalnych i realizacji zadań inwestycyjnych

Chcąc korzystać z funduszy strukturalnych zazwyczaj trzeba wykazać się zaangażowaniem własnych środków finansowych.

W celu uzyskania kredytu bądź pożyczki długoterminowej gmina musi najprzód wykazać zdolność do ich zaciągania, czyli mieć płynność finansową. Płynność finansowa wiąże się z krótkim horyzontem czasowym i zazwyczaj dotyczy działalności eksploatacyjnej. Lepszym agregatem do oceny stopnia zadłużenia wydaje się być wypłacalność, czyli możliwość spłaty zobowiązań długoterminowych.

Należy ocenić poziom zadłużenia gminy, a jednym z takich wskaźników jest *wskaźnik ogólnego zadłużenia*, który jest ujęciem procentowym zobowiązań ogółem do dochodów ogółem.

Wskaźnik ten przedstawia poniższa tabela.

Tab. 49. Wskaźnik ogólnego zadłużenia

<i>lata</i>	<i>04</i>	<i>05</i>	<i>06</i>	<i>07</i>	<i>08</i>	<i>09</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
Wskaźnik %	11,9	10,4	8,6	6,9	5,4	3,9	2,4	0,9	-

Zbyt wysoki wskaźnik świadczy o dużym ryzyku finansowym i daje sygnał, że gmina może utracić zdolność do zwrotu zaciągniętych zobowiązań. Powyższy wskaźnik powinien oscylować w granicach do 20%.

Można zatem oszacować kwotę zadłużenia, która może zostać dodatkowo zaciągnięta na cel absorpcji środków z funduszy europejskich. Kwoty dodatkowego zadłużenia podaje poniższa tabela.

Tab. 50. Dopuszczalny poziom zadłużenia w tys. zł

<i>lata</i>	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Poziom zadłużenia	3860	3838	3953	4032	4072	4154	4196	4224	4301

Powyższe kwoty należy uznać jako szacunkowe, ponieważ określają maksymalny poziom dodatkowego zadłużenia, które gmina może zaciągnąć na pozyskiwanie środków UE, jednocześnie wskaźnik zadłużenia do 20% należy rozumieć jako granicę bezpieczeństwa. Gmina Korzenna pozyskując środki z kredytów będzie przekazywać je na realizację zadań uwzględniając ich typ, przy czym część zadań będzie stanowić projekty o charakterze dochodowym i quasi dochodowym. Odpowiednia proporcja projektów o charakterze dochodowym będzie zwiększać bezpieczeństwo kredytowe gminy.

Innym wskaźnikiem, który należy zastosować do oceny możliwości absorpcji funduszy strukturalnych, który jest komplementarny do powyższego jest *wskaźnik wypłacalności*, który jest % stosunkiem *splaty pożyczek i odsetek do dochodu gminy*.

Kształtowanie się tego wskaźnika w latach 2004 do 2013 obrazuje poniższa tabela.

Tab. 51. Wskaźnik wypłacalności

<i>lata</i>	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13
Wskaźnik %	1,9	2,71	2,47	2,27	2,11	1,92	1,76	1,60	0,99	-

Powyższy wskaźnik nie powinien przekraczać 10%. Do oceny zdolności obsługi kredytowej wykorzystać można również wskaźniki oparte na przepływach środków pieniężnych. Wskaźnik ten jest jednym z podstawowych w ocenie zdolności przedsiębiorstw do obsługi długu. Gmina to przecież też jest w jakimś sensie przedsiębiorstwem. Dlatego

też można by było zastosować wskaźnik pokrycia obsługi kredytów „cash flow” = $(zysk\ netto + amortyzacja) : (rata\ kredytu + odsetki)$.

W przedsiębiorstwach za wartość normatywną przyjmuje się 1,5.

W gminie gdzie przychodami są subwencje, dotacje, podatki i opłaty lokalne, to znaczy bardzo pewne źródła przychodów, to znaczy takie według których można ustalić przewidywalny poziom wydatków to wskaźnik ten może z pewnością oscylować w granicach 1,1 do 1,5.

Do pomiaru aktywności gminy w absorbowaniu funduszy strukturalnych mają szczególne znaczenie wskaźniki gospodarowania zasobami. W przedsiębiorstwach tych wskaźników jest wiele do wykorzystania, ale w gminach wydają się do zastosowania szczególnie te które określają:

„produktywność środków trwałych” = przychody gminy własne / przeciętny stan środków trwałych brutto

W warunkach gospodarki rynkowej każda jednostka gospodarująca nastawiona na przetrwanie stosuje jedynie reprodukcję prostą majątku. „Dobra firma” przyjmuje jako cel rozwój – permanentnie inwestując w rozwój zasobów majątkowych.

Przedsięwzięcia inwestycyjne przynoszą różnorakie korzyści, z których tylko część może być wyrażana wartościowo, ale w inwestycje w sferze budżetowej zazwyczaj nie podlegają kwantyfikacji. W takich sytuacjach wymagane jest przeprowadzenie analizy niemierzalnych efektów przedsięwzięć.

Dla dużych zadań inwestycyjnych analiza i ocena efektywności obejmuje:

I. analizę i ocenę realności danego zamierzenia rozwojowego, (możliwość rozwiązań techniczno-technologicznych, dostępność produktów, środków produkcji, siły roboczej, normy ochrony środowiska itp.);

II. analizę porównawczą, polegającą na porównywaniu wskaźników techniczno-ekonomicznych charakteryzujących dane zamierzenia rozwojowe z ich wartościami krajach wysokorozwiniętych i innymi rozwiązaniami w Polsce;

III. analizę finansową, polegającą na wykazaniu istnienia wystarczających źródeł do realizacji zadania finansowego.

Analiza finansowa w jednostkach budżetowych sprowadza się głównie do wskazania źródeł finansowych niezbędnych do realizacji danego przedsięwzięcia inwestycyjnego i zastanowienia się, czy źródła te są wystarczające.

Powyżej zostały omówione wskaźniki dotyczące możliwości obsługi zaciąganych kredytów i pożyczek. Należy także uwzględnić inne możliwości pozyskiwania środków niż kredyty bankowe.

Źródłami takimi są:

a) fundusze przyznawane *ex post*, są mniej atrakcyjne w myśl realizowania zadania inwestycyjnego i utrzymania spłacalności-płynności finansowej;

b) fundusze przyznawane *ex ante*, atrakcyjne, poprawiające kondycje finansową,

c) obligacje gminy, szczególnie atrakcyjne w przypadku trudności w uzyskiwaniu pożyczek i kredytów bankowych,

d) inwestorzy zewnętrzni - innych jednostek budżetowych jak i spoza sfery budżetowej - głównie przedsiębiorców, którzy dla obopólnych korzyści chcą uczestniczyć w realizacji przedsięwzięć,

e) sponsorzy.

9. SYSTEM WDRAŻANIA

Dla skutecznej implementacji planu rozwoju lokalnego konieczne jest określenie systemu jego wdrażania. Plan rozwoju lokalnego, który jest przedmiotem niniejszego opracowania, to przede wszystkim zbiór działań strategicznych i zadań, wraz z zaleceniami jak finansować zadania.

Punktem wyjścia systemu wdrażania jest jasno określony zbiór działań i zadań, wynikających z potrzeb gminy.

System wdrażania planowania rozwoju lokalnego posiadać powinien następujące wymiary:

- Czasowy – w jakim czasie wykonywanie będą poszczególne zadania
- Podmiotowy – kto będzie wykonywał poszczególne zadania
- Przestrzenny – jaka będzie lokalizacja poszczególnych zadań.

System wdrażania projektów i zadań planu rozwoju lokalnego będzie uwzględniał wszystkie aspekty planowania, organizowania, zatrudnienia, i kontroli wykonania przyjętych zadań.

Zasadniczym celem systemu wdrażania przyjętych zadań jest zamknięcie projektu w terminie, dostarczenie korzyści określonym wcześniej beneficjentom, utrzymanie dyscypliny budżetowej.

Przyjęte i zatwierdzone zadania posiadają układ hierarchiczny, określający kolejność wykonania poszczególnych zadań wynikających po pierwsze z potrzeb, ale także uwzględniające zależność wykonawczą poszczególnych zadań. Przyjęta hierarchia zadań wynika z potrzeb gminy, ale także uwzględnia racjonalność wdrożenia poszczególnych zadań, która wynika z: kapitałochłonności, pracochłonności, i posiadanych kompetencji przez gminę.

System wdrażania zadań, określony w rozdziałach 3 i 4, zawiera także krótki opis prac. Jest to zestawienie celów projektu, prac do

wykonania, proponowanego terminu rozpoczęcia i zakończenia, budżetu, punktów krytycznych ułatwiających kontrolę ich postępu.

Gmina Korzenna powoła koordynatora systemu wdrażania przyjętych zadań. Osoba ta będzie bezpośrednio odpowiedzialna za realizację przyjętych zadań i działania zgodne z przyjętym planem, będzie ona należeć do ścisłego kierownictwa gminy. Poprzez to zapewniony zostanie jej odpowiedni autorytet.

Ważnym elementem systemu wdrażania zadań w gminie Korzenna będzie nastawienie na maksymalną skuteczność ich realizacji. Aby to zapewnić zadania podzielone zostaną na dwie grupy:

- zadania dochodowe,
- zadania niedochodowe.

Pierwszy tym zadań będzie zlecany, w drodze otwartego przetargu, komercyjnym firmom, które będą mogły zagwarantować najwyższy poziom realizacji zadania. Umowy podpisywane z realizatorami takich uwzględnić będą rezydualną wartość prac. Wypłata premii od sukcesu, zagwarantowana w umowie, w założeniu będzie stymulować wykonawców do zwiększonej skuteczności podejmowanych prac.

Projekty niedochodowe powierzane będą firmom z odpowiednio wysokim doświadczeniem, potwierdzonym referencjami, które będą każdorazowo weryfikowane.

Istotnym założeniem, przy wyborze wykonawcy będzie fakt uczestnictwa w przetargu minimum trzech podmiotów.

Po wyborze wykonawcy określi on szczegółowy plan i harmonogram realizacji wraz z punktami krytycznymi. Harmonogram będzie opracowany z wykorzystaniem metod programowania sieciowego, uwzględniającą ścieżkę krytyczną działań CMP. Tak stworzony plan wdrożenia stanie się załącznikiem umowy podpisywanej przez gminę z wykonawcą.

Równocześnie taki plan będzie narzędziem szczegółowej kontroli wykonawców.

Każde zadanie będzie parametryzowane pod względem ryzyka wykonania. Do tego celu wykorzystane będą:

- własne doświadczenie zarządu gminy, a w szczególności koordynatora systemu wdrożenia zadań,
- informacje na temat tego, co się wydarzyło się w przeszłości w podobnych przypadkach w przeszłości,
- konsultantów zewnętrznych, ekspertów w zakresach poszczególnych projektów.

Szacowanie ryzyka i racjonalności wykonania przyjętych zadań bazować będą na różnych rodzajach prawdopodobieństwa, czyli mających charakter nieciągły (0,1), dających się przewidzieć co do kwot i czasu, nie dających się przewidzieć. Szczególnie chodzić będzie o ewentualny negatywny wpływ na realizację zadania w trzech następujących kategoriach: a) jakości lub funkcji (niepowodzenia w osiągnięciu celu), b) kosztów (niepowodzenia w realizacji założeń budżetowych), c) czasu (niepowodzenia w osiągnięciu celów projektu w ramach przyjętego harmonogramu).

Koordinator wdrażania systemu opracuje, po szczegółowym zapoznaniu się z zakresem każdego projektu, system zarządzania strategicznego planowaniem rozwoju lokalnego, wspomagający realizację planowania rozwoju lokalnego. System wdrażania wykorzystywać będzie metodę mierzenia efektywności, opartą o Strategiczną Kartę Wyników, określającą następujące, kluczowe procesy zarządzania:

1. Dopracowanie wizji i strategii każdego zadania.
2. Wyjaśnienie celów i mierników strategicznych oraz ich integracja z systemami zarządzania stosowanymi w gminie Korzenna.
3. Planowanie, wyznaczanie celów i podejmowanie inicjatyw w ramach przyjętych zadań.
4. Usprawnienie systemów monitorowania realizacji zadań.

Ostatni element – system monitorowania – pełni zasadniczą rolę dla powodzenia wdrożenia strategii planu rozwoju lokalnego. Będzie on polegał na dwupoziomowym procesie analizy. Proces ten będzie obejmował dwa powiązane ze sobą działania. Pierwsze z nich polegać będzie na comiesięcznych przeglądach działalności operacyjnej związanej z realizacją punktów krytycznych zespołu realizowanych działań i zadań. W ramach tego porównywane będą także osiągnięte wyniki z założonymi w planie ścieżkami krytycznymi, a także budżetach. Drugie działanie monitorujące polegać będzie na kwartalnych przeglądach strategicznych, które koncentrować się będą na długookresowych trendach kształtowania się założonych mierników, określonych w rozdziale 6 niniejszego opracowania.

Na użytek systemu monitorowania opracowana zostanie także procedura monitorowania i jej formalny wyraz. Będzie on polegał na zunifikowanych, pisemnych raportach składanych na zarządach gminy i wszystkim jej członkom, a także na ustnych raportach realizowanych w stosunku do zarządu i członków rady gminy.

Przyjęty System Wdrażania unikać będzie często spotykanych błędów i przyczyn niepowodzeń w realizacji zadań, zwłaszcza jeżeli chodzi o jednostki samorządu terytorialnego.

Do nich można zaliczyć:

- brak jasnych definicji zadań,
- nierealistyczne oczekiwania,
- nieodpowiednie zasoby,
- zbyt długi czas realizacji,
- brak odpowiedniego wsparcia ze strony społeczności lokalnej,
- źle zdefiniowany zasięg projektu,
- technocentryzm,
- mistycyzm,
- brak efektywnej metodologii.

10. SPOSOBY MONITOROWANIA I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

10.1. System monitorowania realizacji planu rozwoju lokalnego

Założenia systemu monitorowania zostały opisane w punkcie poprzednim. Monitoring realizacji planowania rozwoju lokalnego jest elementem kluczowym dla powodzenia implementacji zadań i projektów założonych w PRL. Umożliwia on stwierdzenie, czy PRL jest prawidłowo wdrażany oraz czy projekty, na których oparto rozwój lokalny nie uległy zmianie. Dzięki monitoringowi można sprawnie i elastycznie reagować na zmiany, ograniczając przy tym decyzje podejmowane w warunkach niepewności, co z kolei wynika z braku właściwej informacji i analiz. Skuteczny monitoring musi posiadać określone cechy i tak:

- oparty powinien być na ustalonych kryteriach, pozwalających na obiektywną ocenę realizacji strategii i efektywności zastosowanych instrumentów rozwoju,
- powinien dostarczać podstawy do podejmowania tak strategicznych, jak i bieżących operacyjnych decyzji - musi posiadać zdolność do wczesnego ostrzegania o zagrożeniach i niebezpieczeństwach.

System monitoringu jest w takim układzie systemem realizującym także proces uczenia się obejmujący dwie pętle. Osoby uczestniczące i decydujące o wdrożeniu kwestionują przyjęte założenia oraz zastanawiają się, czy punkty wyjścia, którymi się kierowali, i na podstawie których podejmowali decyzję dotychczas, są wciąż aktualne, w świetle bieżących informacji i doświadczeń. Jak wspomniano wcześniej w gminie Korzenna przy realizacji PRL zostanie stworzony efektywny system raportowania, który w istocie będzie systemem obiegu informacji i wiedzy. Dzięki temu umożliwić będzie powstawanie sprzężeń zwrotnych wyprzedzających.

Osoby w gminie odpowiedzialne za realizację PRL powinny w razie potrzeby, opracować nowe plany, uzdatnić ścieżki krytyczne dotychczasowych planów realizacji. Powstawanie nowych okoliczności jest immanentną cechą zmiennej rzeczywistości, zatem potrzebę zmian należy traktować bardziej jako oczywistość niż zaskoczenie, czy błąd w sztuce planowania. Gmina Korzenna jest dostatecznie przygotowana, aby zareagować na większość obecnie nieuwzględnianych okoliczności. Punktem wyjścia, jaki został przyjęty w gminie, przy realizacji PRL jest fakt, że wdrożenie planu rozwoju lokalnego jest procesem, który jest zmienny.

Ważnym elementem systemu wdrażania i monitorowania, który został przyjęty i będzie stosowany w gminie jest czerpanie informacji i pomysłów od osób wywodzących się z niższych szczebli realizacyjnych, także spośród ekip podmiotów wykonawczych.

Monitoring generalnie będzie polegał na dwupoziomowym procesie analizy. Proces ten będzie obejmował dwa powiązane ze sobą działania. Pierwsze z nich polegać będzie na comiesięcznych przeglądach działalności operacyjnej związanej z realizacją punktów krytycznych zespołu realizowanych działań i zadań. W ramach tego porównywane będą także osiągnięte wyniki z założonymi w planie ścieżki krytycznej, a także budżetach. Drugie działanie monitorujące polegać będzie na kwartalnych przeglądach strategicznych, które koncentrować się będą na długookresowych trendach kształtowania się założonych mierników, określonych w rozdziale 6 niniejszego opracowania.

Na użytek systemu monitorowania opracowana zostanie także procedura monitorowania i jej formalny wyraz. Będzie on polegał na zunifikowanych, pisemnych raportach składanych na zarządach gminy i wszystkim jej członkom, a także na ustnych raportach realizowanych w stosunku do zarządu i członków rady gminy.

Ważnym mechanizmem uczenia się, oceny, i monitoringu będzie uzyskiwanie opinii niezależnych osób z zewnątrz.

Takie analizy oparte o specjalistów z zewnątrz umożliwią systematyczną weryfikację planu i stanowić będą dodatkowe zabezpieczenie przed możliwością pomyłki, który zostanie popełniony przez specjalistów z gminy. Monitoring osób z zewnątrz będzie polegać na okresowym przeglądzie wykonania przyjętych zadań, okresy te będą odpowiednio dłuższe, przyjęto wstępnie, że w gminie Korzenna odbywać się one będą co 3 miesiące.

10.2. Sposób oceny planu rozwoju lokalnego

Ocena realizacji planu rozwoju lokalnego oparta będzie o analizy porównawcze, które oparte będą o założone wskaźniki szczegółowe zestawiane z rzeczywistym wykonaniem planu rozwoju. Zespół wskaźników przyjęty do oceny całości planu rozwoju lokalnego został zaprezentowany w rozdziale 5 niniejszego opracowania. W taki sposób oceniany będzie cały plan rozwoju, a nie poszczególne zadania.

Odchylenia od planu nie będą w każdym razie wykorzystane w celu piętnowania osób odpowiedzialnych za realizację planu rozwoju lokalnego i personalnemu przypisywaniu winy. Niekorzystne różnice pomiędzy aktualnymi a planowanymi wynikami stawać się będą symulantami do przemyśleń, czy w świetle dostępnych informacji, przyjęty plan rozwoju jest wciąż odpowiedni.

Analizując czytelny ciąg wzajemnych powiązań pomiędzy przyjętymi, długookresowymi miernikami (rozdział 5), kierownictwo gminy będzie testować i oceniać statycznie, a także nieformalnie, postępy w realizacji; hipotetyczny łańcuch relacji przyczynowo-skutkowych, łączących inicjatywy planu rozwoju będzie modelem umożliwiającym osiągnięcie przyszłego sukcesu.

Można zatem będzie mówić, że w gminie Korzenna realizuje się strategiczny sposób podejścia do oceny realizacji PRL, jako elementu

zarządzania strategicznego gminą. Proces taki zaczyna się od zdefiniowania celu strategicznego, długookresowego, który drogą konsultacji społecznych, realizować będzie gmina.

Wykorzystanie mierników jako elementu języka komunikacji, umożliwi przełożenie złożonych i często nieczytelnych koncepcji rozwoju na bardziej konkretne działania, integrujące i motywujące kierownictwo gminy, a także obywateli do działania.

Otwarta i partnerska komunikacja ze społecznością gminy umożliwi mieszkańcom zrozumienie, w jaki sposób poszczególne elementy i zadania PRL, pasują do całościowej strategii rozwoju gminy i jak na siebie wzajemnie oddziałują. Takie podejście do oceny i komunikacji społecznej ułatwi zdefiniowanie czynników wpływających na osiągnięcie oczekiwanych rezultatów oraz odpowiednich inicjatyw społecznych pozwalających nie tylko mierzyć i oceniać zmiany, ale także im sprzyjać.

10.3. PR planu rozwoju lokalnego

Chcąc uzyskać przewagę konkurencyjną na rynku, poprawić wizerunek gminy i osiągnąć wymierne korzyści ekonomiczne władze samorządowe są zmuszone do podejmowania intensywnych działań promocyjnych. Zrozumienie potrzeby promowania, a nawet uwzględnianie działań promocyjnych w strategiach rozwoju gmin, powiatów i województw nie zawsze idzie w parze z umiejętnością poprowadzenia skutecznej akcji promocyjnej. Właściwie prowadzona polityka promocji winna być oparta na przejrzystości sformułowanych celach, analizie potencjalnych odbiorców działań i publikacji promocyjnych, świadomym doborze środków i metod przekazu, właściwym doborze profesjonalnej kadry. Kolejnym ważnym powodem nieefektywności promocji jest brak całościowego i skoordynowanego traktowania wszystkich działań i elementów informacji oraz reklamy.

Promocja gminy jest najczęściej realizowana wyłącznie w oparciu o możliwości samego urzędu, dlatego konieczne jest angażowanie do współpracy zainteresowanych mieszkańców z umiejętnościami organizowania działalności promocyjnej. Wysokie koszty niektórych przedsięwzięć promocyjnych powinny także skłaniać władze lokalne do partnerskiej współpracy z instytucjami i firmami chętnymi do partycypacji w wydatkach na promocję. Istotnym elementem wspierającym promocję rozwoju lokalnego jest współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi.

Promocja obejmuje zespół działań i środków, za pomocą których przekazana zostanie na rynek szeroka i rzetelna informacja o ofercie czy realizowanych działaniach. Z drugiej strony dzięki fachowo dobranym metodom promocyjnym można uzyskać ważną w procesie opracowywania programu rozwoju wiedzę o oczekiwaniach i potrzebach klientów. W przypadku promocji gminy sytuacja odbiega oczywiście od tworzenia klasycznej oferty promującej produkt, istnieje jednak sporo analogii pomiędzy tymi działaniami.

Działania promocyjne realizowane są za pomocą trzech podstawowych instrumentów:

Reklama – to najbardziej widoczny i silnie oddziałujący sposób promocji; jest siłą motoryczną napędzającą w regionie produkcję, handel, usługi i pobudzającą konsumpcję. Podstawowa jej funkcja – informacyjna – powoduje, że dobrze poinformowani nabywcy podejmują bardziej racjonalne decyzje. Aby ostatecznie dotrzeć z reklamą do inwestorów czy turystów należy wykorzystać szeroką gamę **materiałów promocyjnych**. Spośród najczęściej wykorzystywanych przez samorząd lokalny warto wymienić:

Foldery, broszury, katalogi i raporty, przewodniki i monografie, czasopisma, mapy i plany, plakaty, materiały audiowizualne (np. filmy video, slajdy, prezentacje na nośniku CD). reklama

internetowa, inne materiały promocyjne; kalendarze, teczki, standy, breloczki, pióra, etc.

Reklama jako instrument promocji Planu Rozwoju Lokalnego ma marginalne znaczenie.

Public relations – forma promocji prowadząca do wykreowania i utrwalenia w świadomości adresatów pozytywnego **wizerunku gminy Korzenna**, która będzie go identyfikowała na rynku. Wypracowany wizerunek, czyli zespół widocznych i niewidocznych wartości, które wyróżniają region, na zewnątrz powinien przekonywać do wyboru gminy Korzenna jako sprawdzonego partnera w różnego rodzaju projektach związanych z rozwojem lokalnym, a na swoim obszarze powinna przede wszystkim dostarczać rzetelnej informacji i równocześnie gwarantować satysfakcję z dokonanego wyboru.

Skuteczny PR wymaga bliskiej współpracy z mediami lokalnymi i regionalnymi. Jest najważniejszym instrumentem do zastosowania w przypadku promocji Planu Rozwoju Lokalnego.

Promocja dodatkowa – obejmuje zespół środków zwiększających atrakcyjność programu rozwoju lokalnego (np. system dodatkowych zachęt).

Reklama i *public relations* są instrumentami bezpośrednio wpływającymi na kształtowanie świadomości odbiorców przekazu. Pełnią funkcje informacyjne i pobudzające; uświadamiają potrzeby, możliwości ich zaspokojenia i ocenę występujących alternatyw decyzji. Wymienione instrumenty i materiały promocyjne tworzą jednolity system, muszą być więc projektowane, stosowane i analizowane łącznie. Równocześnie są skuteczne tylko wówczas, gdy spełniają warunki formuły **AIDA**, czyli:

A (*attention*) – zwracają uwagę adresata promocji,

I (*interest*) – wywołują zainteresowanie oparte na uświadomieniu sobie korzyści,

D (*desire*) – budzą chęć skorzystania z oferty,

A (*action*) – i skłaniają do działania.

Niespełnienie choćby jednego z tych warunków, może spowodować, że koszty poniesione na zaprojektowanie i zrealizowanie materiału czy wydarzenia promującego nie przyniosą spodziewanych efektów.

Prawidłowo przeprowadzona kampania reklamowa dla gminy Korzenna wymaga:

- Wykorzystania mediów lokalnych i regionalnych .
- Połączenia akcji promocyjnej z ogólnym programem rozwoju powiatu.
- Pozyskania liderów społecznych do prezentacji zamierzeń i działań i przekazywania informacji.

Aby projektowany program promocji przyniósł zamierzone efekty, czyli przyczynił się do poprawy warunków życia i gospodarowania, a co za tym idzie zmniejszenia bezrobocia i aktywizowania mieszkańców musi spełniać podstawowe zadania:

- Wzmocnienie pozycji gminy na rynku regionalnym i ew. krajowym
- Lansowanie nowych działań i przedsięwzięć wpływających na rozwój gminy
- Popularyzacja nowych form usług
- Zachęcanie do udziału w imprezach promocyjnych
- Wzmocnienie pozytywnego wizerunku gminy

Opracowanie programu promocyjnego wymaga podjęcia różnorodnych decyzji, opartych o diagnozę aktualnej i prognozę przyszłej sytuacji marketingowej regionu. Podstawowe decyzje promocyjne obejmują:

- Określenie celów promocji.
- Określenie docelowych segmentów rynku.
- Wyznaczenie budżetu promocji
- Utworzenie kompozycji narzędzi promocji (promotion-mix).
- Ocenę efektów promocji.

Konsekwencją nieprofesjonalnie przeprowadzonej akcji promocyjnej mogą być:

- Konflikty społeczne
- Chaos informacyjny
- Marnotrawstwo sił i środków publicznych
- Marnotrawstwo szans na inwestycje
- Utrata wiarygodności władz lokalnych
- Utrwalenie się niekorzystnego wizerunku gminy

Poniższa tabela jest zestawieniem aktywności promocyjnej Programu Rozwoju Lokalnego w stosunku do głównych grup docelowych (dla produktu jakim jest Plan Rozwoju Lokalnego) w warunkach zbliżonych do optymalnych. W praktyce, z powodu szczupłości zasobów wynikającej z uwarunkowań finansowych i organizacyjnych istnieje konieczność dokonywania wyboru najważniejszych potrzeb promocyjnych.

Tab. 52. Zestawienie aktywności PR gminy

Lp	Grupa docelowa	Rodzaje informacji	Główne nośniki informacji
1	Mieszkańcy	jawne plany, (cel, wykonawcy, koszty), informacje na temat przyjętych rozwiązań i nowelizacji, informacje o przetargach i pracach interwencyjne, otwartość i współdecydowanie (uchwały, uczestnictwo w sesjach), rozliczenia z wykonanych zadań.	Internet, sesje otwarte, tablice ogłoszeń, obwieszczenia, punkt informacji w urzędach, biuletyn urzędowy, strona WWW, ogłoszenia z ambony
2	Sołtysi i lokalni liderzy	informacje na temat planu rozwoju lokalnego i innych dokumentów o charakterze strategicznym, planowanych inwestycjach, wielkościach środków i sposobów ich podziału.	pisma urzędowe, sesje, narady, Internet, telefon
3	Lokalne firmy, instytucje i NGO	podatki lok., możliwości inwestycyjne, dotacje dla przedsiębiorców i programy dla nich, ulgi i możliwości rozwoju, jawne plany, (cel, wykonawcy, koszty), informacje na temat przyjętych rozwiązań i nowelizacji, informacje o przetargach i pracach interwencyjne,	Internet, sesje otwarte, biuletyn przetargów i ofert, tablice ogłoszeń, media lokalne (rekl. prasowa, artykuły), branżowe ukierunkowane informacje (mailing, bazy danych).

		otwartość i współdecydowanie (uchwały, uczestnictwo w sesjach), rozliczenia z wykonanych zadań.	
4	Środowiska opiniotwórcze (np. politycy, władze samorządowe szczebla powiatowego i wojewódzkiego, decydenci w zakresie przyznawania dotacji itp.)	sukcesy gminy, realizowane i planowane działania/projekty, wczesny dostęp do informacji poufnych, oczekiwania co do ustaw, przepisów, wyróżnienie projektów/zadań inwestycyjnych gminy na tle projektów/zadań konkurencyjnych.	Udział w komisjach, komitetach, ciałach doradczych, opiniowanie ustaw, planów, interpelacje poselskie, organizowanie spotkań, osobiste spotkania z decydentami, przygotowane materiały, naciski poprzez media.

Działania promocyjne należy równocześnie skoncentrować wokół Planu Rozwoju Lokalnego jak i poszczególnych kluczowych działań/projektów. Całościowa koncepcja promocyjna powinna być:

- akceptowana przez ogół społeczeństwa, które powinno w sposób czynny być angażowane w działania marketingowe na rzecz regionu. Mieszkańcy powinni widzieć w promocji swoją szansę na przyszłość i możliwość udziału w potencjalnych zyskach;
- oparta o dotychczasowe doświadczenia i tradycje lokalne, naturalne zasoby gminy,
- „elastyczna”, aby łatwo reagować na pojawiające się nowe tendencje i maksymalnie wykorzystać szanse.

Podstawą zintegrowanych działań jest czynny i nieprzerwany proces dwustronnej komunikacji z otoczeniem. Aby było on efektywny należy opracować skuteczny system komunikowania się władz z mieszkańcami, aby poszerzyć kręgi osób zaangażowanych w politykę marketingową regionu. Informowanie i edukowanie mieszkańców gminy o działaniach na rzecz aktywizacji różnych dziedzin życia, motywuje ludzi do aktywnego udziału w rozwoju i promocji regionu.

Niezbędna jest także stała współpraca międzygminna i regionalna, gdyż zainteresowania inwestorów lub turystów danymi obszarami wybiegają poza obszary administracyjne. Współpraca taka może przynieść rozwiązania w kwestiach poważnych a przekraczających możliwości jednej gminy (np. ochrona środowiska, zagospodarowanie gruntów).

SPIS TABEL

<i>Tab.1. Powierzchnia sołectw Gminy Korzenna</i>	6
<i>Tab.2. Liczba mieszkańców Gminy Korzenna w poszczególnych sołectwach w 1999r.</i>	8
<i>Tab. 3. Liczba ludności Gminy Korzenna w latach 1995-1999</i>	9
<i>Tab.4. Liczba ludności według grup wieku w 1999 r.</i>	9
<i>Tab. 5. Struktura wykształcenia ludności Gminy Korzenna</i>	10
<i>Tab. 6. Rodzaje działających kotłowni w budynkach użyteczności publicznej</i>	16
<i>Tab. 7. Klasyfikacja działalności gospodarczej Gminy Korzenna</i>	18
<i>Tab. 8. Struktura obszarowa gospodarstw Gminy Korzenna</i>	19
<i>Tab. 9. Liczba gospodarstw rolnych w Gminie Korzenna</i>	20
<i>Tab. 10. Stan zagospodarowania gruntów w Gminie Korzenna</i>	21
<i>Tab. 11. Udział poszczególnych klas bonitacyjnych gleb w gminie Korzenna</i>	21
<i>Tab. 12. Struktura upraw w Gminie Korzenna</i>	22
<i>Tab.13. pogłowie zwierząt gospodarskich Gminy Korzenna</i>	22
<i>Tab. 14. powierzchnia lasów Gminy Korzenna.</i>	23
<i>Tab.15. Liczba dzieci w poszczególnych oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych w latach szkolnych 1999/2000 i 2000/2001</i>	24
<i>Tab.16. Struktura kształcących się uczniów oraz stan bazy oświatowej w szkołach podstawowych Gminy Korzenna.</i>	25
<i>Tab. 17. Liczba uczniów, liczba oddziałów i obwody gimnazjów Gminy Korzenna</i>	27
<i>Tab. 18. Liczba uczniów i oddziałów w Technikum.</i>	28
<i>Tab. 19. Liczba zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy zamieszkujących teren Gminy Korzenna.</i>	28
<i>Tab. 20 Struktura bezrobocia według wieku</i>	29
<i>Tab. 21. Formy pomocy i poszczególne kwoty świadczeń</i>	31
<i>Tab. 22. Rejony obsługi poszczególnych jednostek OSP.</i>	33
<i>Tab. 23. Struktura dochodów i wydatków gminy Korzenna na lata 1997 - 1999</i>	34
<i>Tab. 24. Powierzchnia gmin powiatu nowosądeckiego</i>	35

Tab. 25. Liczba ludności gmin powiatu nowosądeckiego	36
Tab. 26. Przyrost naturalny w gminach powiatu nowosądeckiego	36
Tab. 27. Liczba podmiotów gospodarczych w gminach powiatu nowosądeckiego	38
Tab.28. Ocena rangowa projektów	43
Tab. 29. Wykonanie budżetu w latach 2001-2003 i plan na 2004r. w tys. zł	57
Tab. 30. Dynamika wzrostu dochodów w tys. zł	59
Tab. 31. Struktura dochodów gminy w latach 2001-2004 w tys. zł	59
Tab.32. Analiza udziału dochodów w %.	60
Tab.33. Udział % podatków i opłat lokalnych w dochodach własnych.	61
Tab. 34. Dynamika wzrostu wydatków	63
Tab. 35. Porównanie dynamik wzrostu dochodów i wydatków w 2002-2004	63
Tab. 36. Zadłużenie gminy w latach 2001-2004	64
Tab. 37. Analiza dynamiczna wydatków inwestycyjnych 2001-2004	64
Tab. 38. Analiza wskaźników w latach 2001-2004	66
Tab. 39. Wskaźniki zadłużenia gminy Korzenna	67
Tab. 40. Prognoza budżetu na lata 2005-2007	68
Tab. 41. Dynamika wzrostu dochodów w tys. zł	69
Tab. 42. Analiza porównawcza dochodów (w tys.)	72
Tab. 43. Analiza porównawcza wydatków (w tys.)	73
Tab. 44. Analiza porównawcza wyniku i zadłużenia	74
Tab. 45. Dochody i wydatki budżetów gmin w tys. zł w 2002r.	75
Tab. 46. Dochody i wydatki budżetów gmin per capita w 2003r. w tys. zł	77
Tab. 47. Wielkości statystyczne dla gminy Korzenna	81
Tab. 48. Prognoza dochodów i wydatków budżetowych Gminy Korzenna	85
Tab. 49. Wskaźnik ogólnego zadłużenia	89
Tab. 50. Dopuszczalny poziom zadłużenia w tys. zł	90
Tab. 51. Wskaźnik wypłacalności	90
Tab. 52. Zestawienie aktywności PR gminy	105

BIBLIOGRAFIA

- 1) Urząd Statystyczny w Krakowie. Rocznik Statystyczny województwa małopolskiego 2002 i 2003. Kraków 2003
- 2) Urząd Statystyczny w Krakowie. Ochrona środowiska w województwie małopolskim w 2000 r. Kraków 2001
- 3) Urząd Statystyczny w Krakowie. Baza noclegowa w województwie małopolskim w 1999 r. Kraków 2000
- 4) Urząd Statystyczny w Krakowie. Powiaty województwa małopolskiego 2003. Kraków 2003
- 5) Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Korzenna na lata 2000 – 2015. Tarnów 2000r.
- 6) Zarząd Gminy Korzenna, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korzenna. Korzenna 2002
- 7) Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2000-2006
- 8) Strona internetowa: www.korzenna.pl
- 9) Strona internetowa: www.stat.gov.pl
- 10) Strona internetowa: www.korzenna.sacz.pl